

ნატალეულები

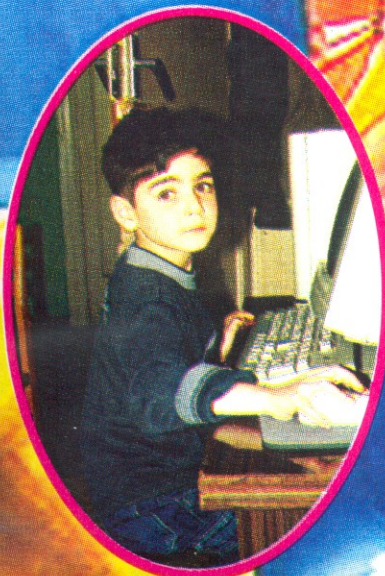
ეროვნული
ბიბლიოთეკა

142/2
2003

6

ნუსიშვილი ორაშვილიძე

ვაშიშვილი შუშვილიძე

სუშვილი აბულაშვილი

თბილისის 24-ე საშუალო სკოლა, I კლასი, ხელმძღვანელი იზოლდა კუსიანიძე

საქართველოს მოძველები

საქართველო
ბიბლიოთეკა

თბილისის ანზორ ჩაფიძის
სახელობის 147-ე საშუალო
სკოლა, I კლასი,
ხელმძღვანელი
ნინო კოჭლაგაზაშვილი

თბილისის ანზორ ჩაფიძის
სახელობის 147-ე საშუალო
სკოლა, I კლასი,
ხელმძღვანელი
ქეთინო აბღუშელიშვილი

თბილისის ანზორ ჩაფიძის
სახელობის 147-ე საშუალო
სკოლა, I კლასი,
ხელმძღვანელი
თაბარ ჯაბაშვილი

ნაკადული

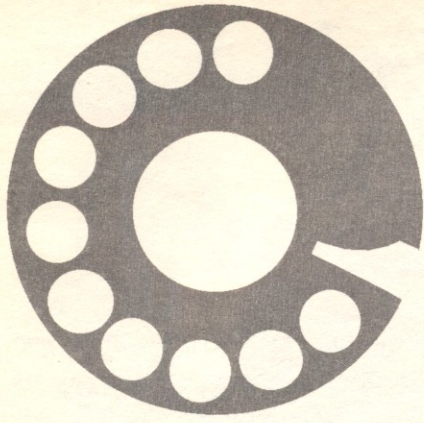
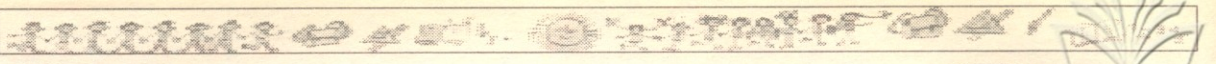
საყმაწვილო ჟურნალი 2003 წ. № 6

ჩვენი ჟურნალი 1904 წელს სასიძეოდულთა მამულიძვილთა მესყუქტბმით დაცასყმული პიბვილი ქასტული საყმავვილთ ჟურნალის ნათუბასტყა ამბბბბბბ. მბგვიანვიმით მას სასყლი შყცყვალა და „პიბნყბი“ ყწბდა, 1990 წლიბან ვი იგი ვლავ თავისი პიბვიანვილი სასყლით გაბბბბს.

ნომრის შინაარსი

„ნაკადულის“ საინფორმაციო სააგენტო „ფაქტი“	2
გავყვი სწავლოვს არა იყისთვის, რომ იცოდვს, არაყვდ იყისთვის, რომ ცოდვს გამოიყენოს	3
სოფო ავულავვილი (ერთი თქვენბანი)	5
კარლო კობერიბე – ავრილის გასენება (მოთხრობა)	6
მევი საჯაია (იცნობლეთ)	10
მსოფლიო კიბით კიბეებე	11
„ოლოყხერი“	12, 21, 25
ნუცა ორჯონიკიბე (იცნობლეთ)	13
ტუსტი თინეიჯერებისთვის	14
ვაჯამებთ ვიქტორინა-კონკურსს	16
ვალერი კაყუკავვილი (დესამასსოვრეპელი სახელევი)	18
რით არის ბბბბბბ იყო მასწავლებელი (შენზე ვიქრით რომ ათენებს)	20
ყვავილთა ვერევი და სურნელევა (ბუნევის კარი)	22
რასაც მსოლოდ დლიურს ბანდოვბდი	24
ცოტა რამ საბნების შესახებ	26
კოყვის ერთი ბვერდი	27
სუთკუნჭულა (პატარების ბვერდი)	28
სიცილის გაკვეთილი	31
იფილო-ბიფილო	32

რედაქტორი მანანა ბელაყვილი	მისამართი: 380008, თბილისი, კოსტავას ქ. 14 ტელეფონები: 93-31-81; 93-18-84. ინდექსი: 76157 ფასი 1 ლარი რეგისტრირებულია მთაწმინდის სასამართლოში
---	---

"ნაკვეთის" საინფორმაციო საკანონო "ფაქსი"

კახეთი სკოლის ვენოზა ალაფიანა

1 სექტემბერს დიდი ლიხვის ხეობის რამდენიმე სოფლის 220 მოსწავლემ სკოლის აღდგენილ შენობაში შეაბიჯა. ქართულ-ოსური კონფლიქტის დროს დაზიანებული სოფელ კეხვის საშუალო სკოლა, რომელსაც საბოლოოდ მიწისძვრამ მოუღო ბოლო, მთელი 12 წელი რამდენიმე ვაგონში იყო შეყუჟული, წელს კი საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და საქართველოს სოციალური ინვესტიციების ფონდის ძალისხმევით ადგილობრივმა პატარებმა აღდგენილ-გალამაზებულ, სკოლის შენობა მიიღეს საჩუქრად. აღდგენილ შენობაში დიდი ლიხვის ხეობის სამუსიკო სტუდიაშიც დაიღო ბინა.

ჩიყვს იოლიჯაჯილი მანილით პეპელაზა

შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მონაცემებით, იოდის დეფიციტით გამოწვეული ენდემური ჩიყვით დაავადებულია საქართველოს ბავშვების 38 პროცენტი. ამავე სამინისტროს ინფორმაციით, ბავშვები, რომლებსაც მძიმე ენდემური დაავადებები აწუხებთ, ფიზიკურადაც ჩამორჩებიან ჯანმრთელ თანატოლებს და გონებრივადაც. სწორედ ამ საგანგაშო მდგომარეობის გათვალისწინებით გაეროს ბავშვთა ფონდის, „იუნისეფის“ დახმარებით სულ მალე ბათუმსა და თბილისში ამოქმედდება იოდისუბული მარილის ქარხნები, რომელთა პროდუქციით ქვეყნის მთელი სავაჭრო ქსელი მომარაგდება.

პროექტი „ნორჩი მესახლწე“

პროექტ „ნორჩი მესახლწე“ იდეა საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის დაცვის დეპარტამენტის თანამშრომლებს სერგი გვაჩაძის გადაცემა „კომუნიკატორმა“ უკარნახა. შარშან ამ პროექტის ჩარჩოებში ოცამდე მოზარდი ორი კვირის განმავლობაში იმყოფებოდა ახალციხის რაიონში და ეცნობოდა საზღვრის სპეციფიკას და მესახლწრეთა ცხოვრებას. გარდა ამისა, პროექტის მონაწილეებმა სამცხე-ჯავახეთის ისტორიული ადგილებიც დაიარეს. პროექტმა იმდენად გაამართლა, რომ წელს „ნორჩი მესახლწრეთა“ რაზმი თითქმის ორჯერ მრავალრიცხოვანი გახდა, ამასთან ამჯერად რაზმში რეგიონების წარმომადგენელი მოზარდებიც გაერთიანდნენ.

ქართული მოზარდები ელავი ოთხ-ოთხ საათზე მეტს ატანავენ ტელევიზორთან

გაეროს ბავშვთა ფონდის მიერ ცენტრალური ევრაზიის, ბალტიისპირეთისა და სამხრეთ კავკასიის ქვეყნებში ჩატარებული გამოკითხვის შედეგებით დადასტურდა, რომ ტელევიზია დღეს ყველაზე პოპულარული საინფორმაციო საშუალებაა მსოფლიოში. ყველაზე მეტად კი ტელევიზორი უნგრულ ახალგაზრდებს ყვარებათ, ქართველი თინეიჯერები იმათ რიცხვში აღმოჩნდნენ, ვინც საკმაოდ დიდ დროს ატარებს ცისფერ ეკრანთან. როგორც გამოირკვა, ჩვენი მოზარდების 98 პროცენტი ყოველდღე 4 საათზე მეტს უყურებს ტელევიზორს. გამოკვლევის ორგანიზატორები ამას უმთავრესად სოციალური პირობებით ხსნიან – სიძვირის გამო ახალგაზრდობა ვერც კინო-თეატრებში დადის, ვერც წიგნებს ყიდულობს და ვერც ჟურნალ-გაზეთებს, ამიტომ რჩება ტელევიზორი, რომლის ყურება უფრო იაფია. გამოკითხვის შედეგებმა აჩვენა, რომ საქართველოს რეგიონებიდან ყველაზე მეტხანს ტელეგადაცემებს, ძირითადად გასართობ პროგრამებს, სამცხე-ჯავახეთში, კახეთსა და იმერეთში უყურებენ. თბილისელ მოზარდებს კი გასართობ გადაცემებზე არანაკლებ საინფორმაციო-ანალიტიკური გადაცემები აინტერესებთ.

ვატნიჩაქა მოგონათა მიმნაზია აკურთხა

საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა, უწმინდესმა და უნეტარესმა ილია II აკურთხა თეკლათის მონასტერთან არსებული გოგონათა პანსიონატის ტიპის ჰუმანიტარული პროფილის გიმნაზია. სასულიერო გიმნაზიაში, რომელიც მისი მაღალი უსამღვდელოესობის, ფოთისა და ხობის მთავარეპისკოპოსის, მეუფე გრიგოლის ძალისხმევით გაიხსნა, კონკურსში გამარჯვებული ათი გოგონა ისწავლის. პატრიარქმა დალოცა ყველა, განსაკუთრებით კი ისინი, ვინც გიმნაზიის დაფუძნებასა და მის მშენებლობაში მონაწილეობდა.

ბავშვი სწავლობს არა იმისთვის, რომ იცოდეს, არამედ იმისთვის, რომ შეძენილი ცოდნა გამოიყენოს

ნარმოვიდგანთ თბილისის ანზორ ჩაფიძის სახელობის 147-ე საშუალო სკოლის დირექტორს ქალბატონ ნანა ჯოგლიძეს. ქალბატონი ნანა განათლებით ფიზიკოსი გახლავთ, დამთავრებული აქვს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. 20 წელია მუშაობს 147-ე სკოლაში. 1997 წლის ივნისიდან ამავსე სკოლის დირექტორია. ჰყავს სამი შვილი - ორი ქალიშვილი და ერთი ვაჟი და ჯერჯერობით ერთი შვილიშვილი, ნუციკო.

- ქალბატონო ნანა, როგორ მოხდა, რომ თქვენ, უნივერსიტეტის ფიზიკა-მათემატიკის ფაკულტეტის კურსდამთავრებული, სკოლაში აღმოჩნდით, თავად გინდოდათ მასწავლებლობა?

- მასწავლებლობა არასოდეს მიმიქრია, სხვა ოცნება და სხვა გეგმები მქონდა, მაგრამ იმ წელიწადს, მე რომ უნივერსიტეტს ვამთავრებდი, გადაწყდა ერთგვარი ექსპერიმენტის სახით წარჩინებული სტუდენტები სკოლებში გაენაწილებინათ სამუშაოდ. ასე მოვხვდი 1983 წლის აგვისტოში 147-ე სკოლაში ფიზიკის მასწავლებლად.

- ხომ არ ნანობთ?

- პირიქით. იცით, თავიდან ვფიქრობდი, წავიმუშაებ ცოტა ხანს და მერე ვნახავ-მეთქი, მაგრამ უკვე ერთ თვეში დავრწმუნდი, რომ სკოლას ვედარასოდეს შეველეოდი, სკოლა ჭაობივითაა, ერთი თუ ჩაგითრია, გათავდა... ტყუილია, რომ ამბობენ, მასწავლებლის შრომა ამაგდაუდებელიაო, -მე მატერიალურ უზრუნველყოფას არ ვგულისხმობ - სკოლაში გაწეული შრომის სანაცვლოდ, ბავშვების სიყვარულის სახით ისეთ მორალურ უკუგებას ვიღებ, რომელსაც ვერაფერი შეედრება.

- შეიძლება, ფართო საზოგადოება ნაკლებად იცნობდეს ამ სახელს - ანზორ ჩაფიძე, მაინცდამაინც ბატონი ანზორის

სახელობის რატომაა თქვენი სკოლა?

- 147-ე სკოლა 1969 წელს გაიხსნა და მისი პირველი დირექტორი ბატონი ანზორი გა-

ხლდათ, ამ ადამიანის ზურგზე გადაიარა პირველი წლების სიმწელებმა, სკოლის სახის გამოკვეთის, პედკოლექტივის ჩამოყალიბების, ტრადიციების დამკვიდრების სირთულეებმა. ბატონი ანზორი წლების მანძილზე ღირსეულად უძღვებოდა სკოლას, იგი არჩვეულებრივი პიროვნება გახლდათ, მოსწავლეებსაც უყვარდათ და მათ მშობლებსაც, კოლეგებიც დიდ პატივს სცემდნენ. მისი გარდაცვალების შემდეგ მასწავლებლების სურვილით და მშობლების თანხმობით გადაწყდა, სკოლისთვის პირველი დირექტორის სახელი მიგვენიჭებინა და დღეს ქალაქში შეიძლება

ითქვას ჩვენ სკოლას ამ სახელით უფრო იცნობენ, ვიდრე მისი ნომრით....

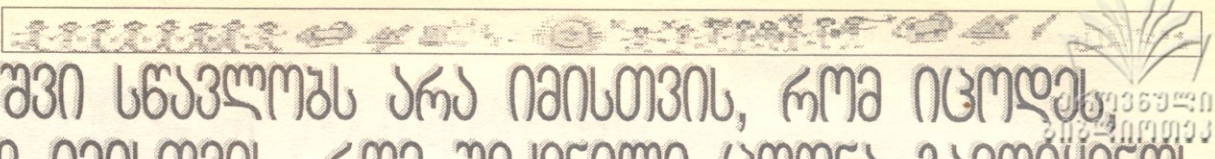
- სადღეისოდ რამდენი მოსწავლე გყავთ სკოლაში?

- სკოლაში 50 კლასი და 1409 მოსწავლე გყავს. წელს 180 პირველკლასელი შემოგვემატა.

- საკმაოდ დიდი კონტიგენტი გყოლიათ, ახლა კიდევ 180 პირველკლასელი... ეს კი უთუოდ იმაზე მეტყველებს, რომ თქვენი სკოლა მოსწონთ.

- იცით, მე თვითგამყოფილ ადამიანთა რიცხვს არ ვეკუთვნი, მიმაჩნია, რომ იმაზე გაცილებით ბევრი გვაქვს გასაკეთებელი, ვიდრე გაგვიკეთებია და ამიტომ ასე გიპასუხებთ - ჩვენი სკოლა, რომ იტყვიან, მასზე უარესზე უკეთესია. დისციპლინა, წესრიგი, სიმკაცრე აბსოლუტურად ყველა სკოლაში უნდა იყოს. ძალიან ბევრი მშობელი სწორედ ჩვენს სკოლას ირჩევს თავისი შვილისთვის. მე ამას პირველ რიგში იმით ვხსნი, რომ ჩვენს სკოლაში მუდმივად იხერება სიახლეები, ყველაფერი, რაც 147-ე სკოლაში კეთდება, ბავშვისათვის, ბავშვის ინტერესებისთვის კეთდება და მშობლები ხედავენ ამას. დღეს ისე ბრმა აღარავინ არის, რომ ზედაპირული ეფექტით განსაზღვროს ამა თუ იმ სასწავლებლის

ავკა - გაგრძელება მე-4 გვ.

ბავშვი სწავლობს არა იმისთვის, რომ იცოდეს, არამედ იმისთვის, რომ შეძენილი ცოდნა გამოიყენოს

რიანობა.

- ექვსი წელია, რაც თქვენ სკოლას ხელმძღვანელობთ, რით დაიწყო საქმიანობა ნონა ჯოგლიძემ როგორც დირექტორმა?

- ჩემი, როგორც დირექტორის პირველი საზრუნავი სკოლის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა იყო და სადღეისოდ შეიძლება ითქვას, რომ ეს პრობლემა ძირითადად გადაჭრილია, თუმცა გასაკეთებელი ამ მხრივ კიდევ ბევრია. პარალელურად დაიწყო შინაარსობრივი ცვლილებები, რომლებიც ვიდრე მე დირექტორი ვარ, ალბათ არც დამთავრდება. ნაცნობ-მეგობრები და კოლეგები მეზუმრებიან ხოლმე, შეგნებულად ქმნი კრიზისულ მდგომარეობას, რათა მერე მისი დაძლევის სიხარულით დატკბეო. ცხადია, შეგნებულად არ ვქმნი ამგვარ სიტუაციებს, მაგრამ მონოტონურ ცხოვრებას, სიმშვიდეს ვერ ვიტან, ვერ ვისვენებ, სულ ძიებაში ვარ, სულ ცვლილებებზე, სიახლეებზე ვფიქრობ. დანერგვამდე ყველა სიახლის გამოცდას საკუთარ თავზე ვიღებ, ჯერ თვითონ ვსწავლობ ყოველ ახალ საქმეს, თავად ვძლევ პირველ სირთულეს, ნებისმიერ სიახლეს რომ ახლავს ხოლმე თან, და მერე გადავულოცავ სხვას. ასე იყო როცა სკოლაში ინფორმატიკის სწავლება შემოვიღეთ, ახლა გადავწყვიტე ეკონომიკაც შევისწავლო. სკოლაში ცვლილებების საფუძვლად კი შემდეგი მიმაჩნია - სკოლაში მოდის ბავშვი და არა მოსწავლე, ჩვენ ანალიზი უნდა გავუკეთოთ ვინ მოვიდა ჩვენთან, რა უნარ-შესაძლებლო-

ბები, რა ხასიათი აქვს მას (ამას ფსიქოლოგიური ტესტების მეშვეობით ვადგენთ) და მერე ყველანაირად უნდა ვეცადოთ, რათა ბავშვმა მაქსიმალურად გამოავლინოს თავი. ჩვენს მუშაობაში მთავარ მიზნად ბავშვის ჰარმონიულ პიროვნებად ჩამოყალიბება გავიხადეთ. ასეთმა მიდგომამ საერთო ატმოსფეროც შეცვალა. მასწავლებლისა და მოსწავლის ურთიერთობა დამკვლავების და შემსრულებლის ურთიერთობა აღარ არის, ანუ მასწავლებელი კი აღარ ავალდებულებს მოსწავლეს, აღარ უჩიჩინებს ისწავლოს ესა თუ ის, მოიქცეს ასე თუ ისე, ის ახლა მენტორი კი არაა, მოტივატორი, მოსწავლის მეგობარია და მასში უწინარესად პიროვნებას ხედავს. დიახ, თითოეული მოსწავლე პიროვნებაა და მას უფლება აქვს იყოს ის, ვინც არის, ხოლო სწავლება არის მასწავლებლის და მოსწავლის დიალოგი. ყოველივე ეს ჩვენი მასწავლებლებისთვის არც ახალ მეთოდებს უკარნახიან, არც რაიმე მითითებებით დაუვალდება ვინმეს. ისინი თავად მივიდნენ ასეთ დასკვნამდე.

- ცხადია, უფროსი თაობის პედაგოგებიც გეყოლებათ და მათ როგორი დამოკიდებულება გამოამჟღავნეს ამ სტრატეგიისადმი?

- მე ბედნიერი ვარ, რომ განურჩევლად ასაკისა, ყველა პედაგოგმა ერთხმად ამიბა მხარი სიახლეების დანერგვაში, არც ერთს არ შეშინებია, არც ერთ მათგანს არ აღუქვამს ეს როგორც დაკავლება, ყველამ ირწმუნა, რომ სიახლეების დანერგვა აუცილებელია. არც

ერთს, არც ხანდაზმულსა და არც ახალგაზრდას არ უუკადრისია კურსებზე თუ სემინარებზე სიარული და სწავლა და ამ ჩვენმა ერთსულოვნებამ უკვე გამოიღო ნაყოფი - 147-ე სკოლის პედაგოგიური კოლექტივის ორიენტირი აქტიური სწავლებაა. ბავშვი სწავლობს არა იმისთვის, რომ იცოდეს, არამედ იმისთვის, რომ შეძენილი ცოდნა გამოიყენოს - ამასეა აგებული ჩვენი მუშაობა. ყოველივე ამის შესაბამისად იცვლება შეფასების მოდელი, მასწავლებელი ყველა ბავშვისადმი ერთნაირად ობიექტურია. აქტიურად ვიყენებთ ტესტებს, რომლებსაც ჩვენივე სკოლის საგნობრივ ლაბორატორიებში ვადგენთ, და უნდა გითხრათ, რომ ტესტირებას ძალზე ეფექტური შედეგი მოაქვს.

- ამხელა სკოლაში პედაგოგიური კოლექტივიც დიდი იქნება.

- ას სამი პედაგოგი გვყავს და თამამად შემიძლია ვთქვა, რომ ასსამივე კარგი, ხოლო მათგან 70 პროცენტზე მეტი ძალზე კარგი მასწავლებელია. ჩვენი ატესტაციაგავლილი მასწავლებლების უმრავლესობას პირველი და უმაღლესი კატეგორია აქვს მინიჭებული. კლავაც ვიმეორებ - ბედნიერი ვარ, რომ მათი სახით ერთგული თანამოაზრეები ვპოვე. რომ არა ისინი, მარტო მე ვერაფერს გავხდებოდი, ვერც იმ სიახლეებს განვახორციელებდი, რომლებზეც ზემოთ გესაუბრეთ და ვერც სამომავლოდ ჩაფიქრებული ცვლილებების გატარების იმედი შექნებოდა.

სოფო აგულაშვილი

სოფო ჯერ ათი წლისაა და ვერ გადაუწყვეტია, სამომავლოდ მხატვრობა აირჩიოს თუ დედის პროფესია – სტომატოლოგია. რადგანაც მომავალ კბილის ექიმებს ბავშვობაში არანაირად არ ეტყობათ, გამოვა თუ არა მათგან მედიცინის ამ დარგის ჭეშმარიტი სპეციალისტი, მხატვრებს კი ხშირად ნიჭი ადრეულ წლებშივე გამოაჩნდებათ ხოლმე, ჩვენ დღეს საშუალება გვაქვს ვისაუბროთ არა შესაძლო სტომატოლოგ სოფო აგულაშვილზე, არამედ შესაძლო მხატვარ სოფო აგულაშვილზე.

მამ ასე, წარმოგიდგინებ ნორჩ ხელოვანს სოფო აგულაშვილს.

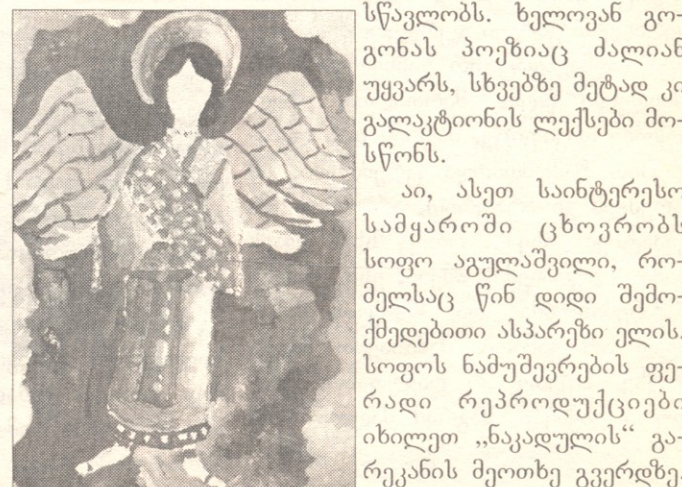
სოფიკო თბილისის №1 ექსპერიმენტული სკოლის მეხუთე და ა. ვირსალაძის სახელობის ხელოვნების გიმნაზიის სახვითი ხელოვნების განყოფილების მეოთხე კლასის მოსწავლეა. ხატვა ამ თვალმახარა გოგონამ სულ პატარამ დაიწყო, მაშინ ყველაზე მეტად სამეჯლისო კბებში გამოწოვილი ქალიშვილების ხატვა უყვარდა, მის ნახატებში კი უფრო წითელი და ვარდისფერი ჭარბობდა. ხატვის ნიჭი და სიყვარული რომ შეატყვეს, მშობლებმა ხელოვნების გიმნაზიაში მიიყვანეს და პედაგოგების მაია პეტრიაშვილის (კომპოზიცია) და ზაზა კობახიძის (ფერწერა) ხელმძღვანელობით დაიწყო სოფოს ნიჭიერების სრულად გამოვლენის პროცესი, მისი მხატვრად ჩამოყალიბების მოსამზადებელი საფეხური. დღეს სოფოს ნამუშევრებში უკვე მოჩანს თავისებური ხედვის, აზროვნებისა და განსხვავებული ხელწერის მხატვარი. ბავშვური სიწრფელით, უშუალოდ და სიკეთით აღსავსე მისი პეიზაჟები, ნატურმორტები, ჟანრული ჩანახატები საოცარ სულიერ სიმშვიდეს გვრის მნახველს. პატარა მხატვრის ნამუშევრებში ნატურმორტები ჭარბობს, ფერებიდან კი სოფოს უფრო მწვანე და თეთრი უყვარს, ჯერჯერობით ძირითადად გუაში მუშაობს, გიმნაზიის მეხუთე კლასიდან კი ზეთის საღებავებზეც გადავა. ბუნებას, პეიზაჟებს, ნატურმორტებს კახეთში, გურჯაანსა და ბაღდათში ბებია-პაპებთან ყოფნის დროსაც ხატავს ხოლმე. ანკი რა გული გაუძღვება,

როცა მათი სახლის ფანჯრები თუ აივანი ალაზნის, ახტალას გადაჰყურებს; ბებიებსაც და პაპებსაც შვილიშვილის სწორედ ეს ნამუშევრები მოსწონთ ყველაზე მეტად.

სოფო სისტემატურად მონაწილეობს გიმნაზიის თემატურ-სასწავლო და ყოველწლიურ საჩვენებელ გამოფენებში, სასწავლებელში უკვე ორი პერსონალური გამოფენაც ჰქონდა. სოფო აგულაშვილმა სამხატვრო აკადემიაში მოწვობილ გამოფენაზეც „ჩვენი ქვეყნის ღირსშესანიშნავი მთები“ წარადგინა თავისი ნამუშევრები და დიდი მოწონებაც დაიმსახურა. მისი ერთ-ერთი ნამუშევარი კი ჩხეთშიც გაიგზავნა. სოფომ კიდევ ერთ გამოფენაში მიიღო მონაწილეობა, გრიბოდოვის სახელობის თეატრში მოწვობილ ამ საქველმოქმედო გამოფენას ერქვა „ჩვენ ჩვენ ვართ“. საზაფხულო პრაქტიკული კურსის ფარგლებში ვირსალაძის გიმნაზიის სახვითი ხელოვნების განყოფილების მოსწავლეები თბილისის ზოოპარკსა და წითელ ბაღში მუშაობენ ხოლმე. სწორედ მაშინ დახატა სოფომ საოცარ ფერებად აკაშაშებული თავმომწონე ფერმეხანგი. ნორჩ მხატვარს საერთოდ უყვარს ფრინველების და ცხოველების ხატვა, ყველაზე ხშირად კი ცხენებს ხატავს. სოფოს კიდევ ერთი დიდი სიყვარულია მუსიკა. ყოველგვარი ძალდატანების გარეშე სწავლობს მუსიკას და სიამოვნებით უკრავს ფორტეპიანოზე. კლასიკა ხომ უყვარს და უყვარს, მაგრამ ჯახიც ძალიან მოსწონს, საესტრადო სიმღერებიც. ქართველ კომპოზიტორთა ნაწარმოებებიდან გამორჩეულად გიორგი ცაბაძის სიმღერები უყვარს. სოფო სკოლაშიც ყოჩაღობს, კარგად სწავლობს, საუნებიდან ყველაზე მეტი ხალისით მათემატიკას და რუსულს სწავლობს. ხელოვან გოგონას პოეზიაც ძალიან უყვარს, სხვებზე მეტად კი გალაკტიონის ლექსები მოსწონს.

აი, ასეთ საინტერესო სამყაროში ცხოვრობს სოფო აგულაშვილი, რომელსაც წინ დიდი შემოქმედებითი ასპარეზი ელის. სოფოს ნამუშევრების ფერადი რეპროდუქციები იხილეთ „ნაკადულის“ გარეკანის მეოთხე გვერდზე.

აპრილის გახსენება

კარლო კობერიძე

მოთხრობა

მხატვარი კარლო ფაჩულია

სამ წელიწადზე მეტია, ბიძაჩემის ოჯახში ფეხი აღარ დამიდგამს: რაკი დავიფიცე, იქით აღარ გავიხედავ მეთქი. აგე, აქამდე ამიცხადებია კიდევაც. ამის შემდეგ რაღა იქნება, ვერაფერს ვიტყვი ჯერჯერობით, თუმცა ოდნავადაც არ გამწელებია მაშინდელი წყენა. მართალია, ცხელ გულზე დავიფიცე, მაგრამ თან დაპაღუპით ჩამომდიოდა ცრემლები, იმ ცრემლს კი არაფრით, არაფრით არ ვაპატიებ! ასეა... ორიც სხვა მყავს ბიძა – დედაჩემის ძმები; ესა, ლადო, მამაჩემის ძმაა და, სიტყვის მასალად არ ვამბობ, მამასავით მადგა თავზე, სიკეთე არ დაუუფასო, უმაღური ვიქნები, მაგრამ მადლს რომ შერები, მარილიც უნდა მოაყარო.

მამაჩემი მთელი თოთხმეტი წლით იყო ძმაზე უფროსი, მანამდე არ დაოჯახდა, ვიდრე უმაღლესი არ დამთავრებინა – გზაზე არ დააყენა და, როცა ეგონა, მეშველაო, მაშინ უმტყუნა გულმა. კალატონი იყო მამაჩემი, სოფელში ამბობენ, ქვას არ დაიწუნებდაო, მუშტარიც ამიტომ აღონებდა. ექიმებმა ურჩიეს თურმე, გადაღლილი ხარ, უნდა დაისვენო. არ დაუჯერა, დასვენება საფლავშიც მეყოფაო და, სოფელ ხილოვანში ნარდად რომ აშენებდა სახლს, ხარაჩოზე ჩაიყვანა. წლინახევრისა ვყოფილვარ მაშინ. ჩემი და, ნატო, ორი წლით არის ჩემზე უფროსი და იმასაც არ ახსოვს მამა. ქაფრა რომ ჩააყოლეს თან, ეს კი მახსოვს – ისე დაიფიცავს ხოლმე, არ დაუჯერო, ცოდვია.

რაც თავი შემისწავლია, სულ ლადო ძიას ჩრდილი გვაფარია: მის ბიჭს, ჩემს ბიძაშვილსაც ვანო ჰქვია, სამი თვით უმცროსია ჩემზე. მამაჩემს ეთქვა ძმისთვის, ესეც ირემია, ნაკრძალში ვეღარ მიაგნო, სახელზე მეტი სხვა რაღაა, შენც ვანოს რომ არქმევდიო. ჩვენ ისეთი კარგი მამა გვყავდა, უკეთეს სახელს ნამდვილად ვერ მივაგნებ, მართალია, გვარიც ერთი აქვთ, სამაგიეროდ მამის სახელებით გარჩევენ ერთმანეთისგანო. პასუხს დამიხედე, ე?! შენი სიმამრის სახელი, თომა დაარქვიო, რაღა დროს თომაა, შე კაი კაცო, მღვდლად გამზადებ თუ დიაკვნადო?

რა ვიცი, როგორ მოხდა, ჩემი უფროსი ბიძაშვილიც ზუსტად სამი თვით უმცროსია ნატოზე, ოღონდ იმას მეორე ბებიის სახელი, მანანა ჰქვია.

რასაც თავისი შვილებისთვის ყიდულობ და ლადო ძია, ზუსტად იმასვე მოგვიტანდა ხოლმე: ტანსაცმელი გინდა, წიგნები, სათამაშოები, ველოსიპედი. ვითომ მე მიყიდა ორთვლიანი ველოსიპედი, ნატომ კი ისწავლა ჩემზე ადრე და, შენ ქალი უძახე, დამტყრევეითაც აკი იმან დაამტყრია!

ლადო ძია გვერდითა სოფელში, ხილოვანში ცხოვრობდა – ზედსიძედ მივიდა. უმაღლესი რომ დამთავრა, იმის მომდევნო წელს. კარგ სამსახურში ჩადგა და ცოლეურების

სახლიც აღარ ინდობა – ისეთი სასახლე წამოაფრინა, ამ ახლომხლოს ორი არ მოიძებნება მაღალბ. ეს იმხელა სასახლე მამაჩემმა დაიწყო და დაამთავრა კიდევაც, ხელის მუშებიც სულ ჩვენთანები იყვნენ – ნათესავები.

ბევრი მეგობარი ჰყავს ლადო ძიას, თითქოს განგებ შეარჩიაო, ყველა მღერის. დედაჩემი ამბობს, ზოგიერთი მეგობარი ბუნსა ჰგავს, საითაც თაფლს დაიგულეხს, იქით მიბზუისო... უფრო კვირამაღზე ესტუმრებიან ხოლმე. მოახლოვდება შაბათი და ბუნდუნსაც უმატებს ლია ძალო, მომკლა სუფრის გამლა-ალაგებამ, გამათავაო. გათავებისა კი არაფერი ეტყობა, იმხელაა, ორი გამოიჭრება ბიძაჩემი. მაგრამ ისეთი სიხარულით, ღიმილით ხვდება სტუმრებს, იფიქრებ, მთელი დღე ამით მოლოდინში იყო. კარგი ხალხია, რას ერჩი – სმა არ უყვართ, დაღუვენ ორიოდე ჭიქას, დაილოცებიან, მერე ისე კარგად მღერიან, ეზოში ტრიალებდე, იფიქრებ, ტელევიზორია ჩართულიო. კიდევ ამიტომ უყვარს თომა პაპას სტუმრების გამოჩენა. იმ სტუმრებისა, ბიძაჩემთან ერთად რომ მუშაობენ ღვინის ქარხანაში. კარგად მღერის თომა პაპაც – ყველა ხალხურ სიმღერას ეს იწყებს ყოველთვის.

აკი წელანაც ვთქვი, ბიძაჩემს სტუმრები შაბათობითა ჰყავს-მეთქი. ჰოდა, მეც მაშინ მივდიოდი სტუმრად. დაგბრუნდებოდი სკოლიდან, დავაგდებდი ჩანთას მაგიდაზე და, პაიდა, ხილოვანისკენ – იმ ღამეს იქა ვრჩებოდი. მეორე დღეს ზუსტად იმ დროს მივდიოდი შინ, რა დროსაც ხილოვანში გადაველ – გაკვეთილები მქონდა მოსამზადებელი. მე და ვანო ახლაც ერთ კლასში ვართ, განა მისი წიგნებით ვერ მოვამზადებდი, მაგრამ თვითონაც იღრინებოდა, მაგის გულისთვის თუ გადმოხველ, რა ძალა გეგდა, დააბარებდი ვინმეს, შინ მოგართმევდიო. წიგნების გარდა ყველაფერი უყვარს – მურიას წვალება, ტელევიზორის ყურება, ანეკდოტი, დის გაბრაზება, სალაყობზე დაყუ-

გაგრძელება მე-7 გვ.

დება. თოხნაც კი!...ჰო, მარტო მაშინ არ მივიდიოდი ხილოვანში, როცა უამინდობა იყო - ან ქარი, ანდა ნიაღვარს მიჰქონდა არემარე. თოვლი ვერც ახლა გამოძევას შინ - თოვლში სიარულს რა სჯობია!... თუ ამინდი იყო და შაბათს არ გადავიდოდი ხილოვანში, ნეტა რა დაემართა, რაიმე ხიფათს ხომ არ გადაეყარაო, მანქანით მომაკითხავდა ხოლმე ბიძაჩემი. რაღა თქმა უნდა, ვანოც მოჰყვებოდა.

ასე გადიოდა დრო, მაგრამ აპრილის ერთ შაბათს ისე გამამწარა ბიძაჩემმა, ახლაც, ამდენი ხნის შემდეგ გაცინებულ გვირილას დავინახავ, ფერიცვალას თუ ოთახის რომელიმე ყვავილს, აპრილის ის საღამო მახსენდება და გულიც დამეხურება ხოლმე. მოვა აპრილი, ააფერადებს ხეხილს, ზღაპრად აქცევს მიდამოს და, მაშინ ხომ ის დღე, თითქოს ნაბიჯს მითვლიდეს, ერთი წუთითაც არ მტოვებს, არ მშორდება. რამდენჯერ მითხრა დედაჩემმა, ნატომაც, ვანომაც, თომა პაპამაც კი, რა მოხდა მერე, ცხოვრება უარესსაც შეგახვედრებსო. პასუხსაც დალოდებიან, მაგრამ არაფერი მითქვამს, უფრო ეს გაკვირვებით. ალბათ უარესიც ხდება და მოხდება კიდევაც,

არავინ დაობს ამაზე, თუმცა უარესი რაღა უნდა იყოს, ჯერჯერობით არ ვიცი. მთელი ჩვენი ოჯახი ბიძაჩემის ხელის შემყურე იყო მაშინაც და იმდენი დაფიქრების უნარი უნდა გამეძებებინა ბუნებასა თუ განგებას, მიმხედარიყო - მე მაინც არ ვიკადრებდი იმას, რაც მაშინ დამაბრალა. მაშინ მეზუთე კლასში ვიყავი და მაღლისა და უმაღურობისა მშვენივრად გამეგებოდა უკვე. თანაც ბიძაჩემის თქმისა არ იყოს, ობლები უფრო მგრძნობიარენი, დაკვირვებულნი არიან - ბუნება მთლად უნუგემოდ არ ტოვებს არავის; მე ბუნებას ვემადლიერები, სხვები ღმერთს უხდიან მაღლობას.

რაკი ჩემიანებს ვერ გავაგებინე, უფრო სწორად, ვერ მიხვდნენ, აქამდე რატომ არ გამიარა მაშინდელმა წყენამ, რა ჩახლართული ამბავი ეს არის, - ორიოდ წუთში მოგიყვებით. თუ გამამტყუნებთ, აკი პარასკევია დღეს, ეს თოვლ-ჭყაპი ხვალაც ასე იქნება გაბმული და, ჩემი თავი მოგივლეთ, თუ ხვალ ფეხით არ გადავიდე ხილოვანში!...

სკოლიდან რომ დავბრუნდი, ღობის გასწვრივ ჩარიგებულ ორმოციოდე ბუნდა ფიჩხის ლობიოს შემოვუთოხნე, წინადღის წვერწაჩეკილი

ჭიგოც შევუდგი და ამასობაში საღამოს ნიაგმაც შემოჰკრა. დედაჩემი, სადაცაა დაბრუნდებოდა სამსახურიდან. ნატო კიბეზე იჯდა და ჭინჭარს არჩევდა - ხელები ესუსებოდა და მალე მალ იბერავდა ზედ.

- ხელთათმანს ვერ გაიკეთებ?
- დასუსხვა სასარგებლოა.
- რაკი ეგრეა, ისიამოვნე.
ხელ-პირი დავიბანე და აივნიდან გამოვეულ.

- მშიერი მიღიხარ?
- ჰო, დამაგვიანდა კიდევაც, იქა ვჭამ.
- ლია ძალოს უთხარი, საკაბეს რომ დამპირდი, ხომ არ დაგაგიწყდათქო.
- თუ არ დამავიწყდა ვეტყვი.
- მელანი წაისვი თითზე.
- ჭინჭრით დასუსხვა არა სჯობია?

ისეთი დღე იყო, სიცოცხლით, სიყვითით რომ გავსებს. გზა-გზა არ ვაპირებდი ხილოვანში წასვლას, მინდოდა სოფლის თავში ავსულიყავი, მინდოდა-მინდოდა, ტყე-ტყე, ბილი-ბილი მეველო, ბოლო-ბოლო წელიწადში ერთხელ მოდის აპრილი და ერთხელ მოაქვს განუმეორებელი სილამაზე, სურნელი. მაგრამ გზაზე რომ გამოვეულ, ჩემი მეზობელი, რეზო ძიაც გამოვიდა ეზოდან „ჟიგულით“. მანქანა გზის პირას მიაყენა, ჭიშკარი დაკეტა და მერე მკითხა:

- ხილოვანში მიხვალ?
- ჰო, ჩემი ბაღდადი კიდევ ის არის.
- დაჯე, წავიყვანო.
- რა მეჩქარება, სოფლის თავში ავალ, აეგრე გავყვები და მინდვრების, ტყეების, ბაღ-ბოსტნების განაფხულს მოვაველებ თვალს. იქნებ ორლობესაც წავაწყდე სადმე.
- იქიდან გამოჰყვები, - მანქანის კარი გამოაღო, - წამო, ბიჭო, იქნებ საქმე მაქვს?

საქმე ჰქონდა: რეზო ძიას ბიჭი, გივია, ერთი კლასით არის ჩემზე წინ, პაპიროსს ხომ არ ეწვევაო. არ დამინახავს-მეთქი. რომც დამენახა, მაინც არ ვეტყვოდი. თუ დაინახე, მითხარიო. ჩვენი ღირექტორის მო-

ა დ გ ი -

გაგრძელება მე-8 გვ.

ლეს, შენს ნათესავს ჯერ „მაღბორო“ რომ დაუწუნახო და მერე „პრიმაც“, ორივე მოგახარო თუ როგორ მოვიქცე-მე-ქი. ეგ არ მაინტერესებს, ოღონდ დირექტორმა თუ გააბოლა, ის არ დამიძალაო. ჩვენი სკოლის დირექტორი კი ქალია.

რა შორი მანძილი ხილოვნამდე! – მალეც მივედით.

მურია აეშვათ, ამით მივხვდი, შინ რომ არავინ იყო. რა გაიხარა მურიაში! ბარე ათჯერ ამომეტოტა, საგულდაგულოდ დაიწმინდა წინა თაბები.

მარნის კარიც ღია დაეტოვებინათ, ოთახებისაც. მეორე სართულზე არ ავსულვარ.

მშვენიერი ეზო აქვს ბიძაჩემს, რა ხეხილი გინდა არ ედგეს. მარტო უნაბი აკლდა და კახეთში რომ ვერ იშოვა ნერგი, იმერეთიდან ჩამოატანინა. ჯერ უნაბები ვნახე – სამივეს ეხარა, ისეთი ხასხასა ფოთოლი გამოეფინათ, თითქოს შემოდგომაზე კი არ დარგეს, ფესვზეა ამოსული.

იმ წელიწადს თბილი, თოვლიანი ზამთარი იყო, არც გაზაფხულში მოახლოებისას დაუჭერია ყინვები, ამიტომ ხეხილი არ დამზრალა, მარტო მეწლეული ხეჭეჭური იდგა ცარიელი, შარშან კი ისე ესხა, მთლად ჩამოლეწა ისედაც მაღალი ტოტები. ხეჭეჭური ღელეზეა გადახრილი, თითქოს გაბუტულივით იმიტომ გამომდგარიყო განზე, ყვაილი რომ არ გამოიტანა.

მთელი ეზო ნაირ-ნაირი ყვავილებით არის გავსებული. ბაღჩა-ბაღის ბილიკების გაყოლებითაც ვარდებია ჩარიგებული. მესერს აქეთ კი, სადაც მანქანა და ადამიანის ფეხი ხედება, დაბალი, დეკორატიული ტყრუშული ღობეა. მესერსა და ამ ღობის შუაშიც ვარდებია დარგული, მაგრამ უფრო ღამაზად მინდვრის, ტყის ყვავილები ანათებენ იქაურობას. ია ზედ კიბეზეა მიმდგარი, ფათალო უშვებდეს, კედელს მიაწყდებოდა.

ოთახში შევედი, ტელევიზორი ჩავრთე. ზუსტად ასეთი ფერადი ტელევიზორი მეორე სართულზეც უდგათ. ციმციმს რომ მორჩა ტელევიზორი და გაიმართა, ვიღაც ზო-

ნზროხა დედაკაცი დამენახვა. ისე ეჭირა ხელები, ვატყობდი, სიმღერასაც აპირებდა. გრძელი კაბაც უპრიალეზდა, ლოყებიც. ისეთი წვრილი ხმით შემოსძახა, თვალი მოგერიდებინა, იფიქრებდი, ბალღი მღერისო. არ მომეწონა და გადავრთე. იქ კიდევ მეძროხეობის ფერმას გვათვალისწინებდნენ. მე თუ ძროხებისა და ფერმის ნახვალა მაკლია!..

წიგნის კარადა გამოვალე, ამოვარჩევ რამეს, ვიდრე გამოჩნდებიან, გულს გადავყოლებ-მეთქი. მაშინ იყო, ჯერ მანქანის ხმაური გავიგონე, მერე მურიას წმუტუნი – ბიძაჩემი დაბრუნდა.

- სხვები სადღა არიან?
- შაბათობაზე. როგორა ხარ?
- სად არიანო?!
- ჩემი მეგობარი როა, ნოდარა, იმასა აქვს პურ-მარილი. წამოხვალ?
- ყველანი თუ იქ იქნებით, მე რაღა გავაკეთო აქ.

- იცოდნენ რომ გადმოხვიდოდი და კარები ღია დატოვეს, მაგრამ მურია კი აუშვეს... რაკი მოდიხარ, მანქანა გამოასუფთავე და, სველი ნაჭერიც მიუსვ-მოუსვი, არაფერი დაშავდება.

- რაღაც წვერს ვერ გამჩნევ გასაპარსს!

- ვითომ არ იცი შენი ძალოს ამბავი: ყოველდღე არ გავიპარსო, შემეჭამს.

ბიძაჩემი კარგად უვლის მანქანას, სულ გაერიალებული დაჰყავს. შორს წასვლასაც არ აპირებდეს, კაპოტი უნდა ახადოს, დაათვალისწინოს, საბურავების ჭანჭიკებსაც ამოწმებს, ხომ არ მოეშვაო – რეინაა, მაგრამ მოვლა უნდა, არ მოუვლი და გიმტყუნებსო. მართალია!

შიგ არაფერი იყო, მაგრამ მაინც გამოვგავე მანქანა, გარედანაც გავაპრიალე. ამასობაში ბიძაჩემმა წვერიც გაიპარსა, ტანისამოსიც გამოიცვალა და ქვედა ოთახშიც ჩამოვიდა.

მეც უკვე დავიბანე ხელები, ახლა ვდგავარ და ველოდები, ჩვენ რომ ვიცით, იმას თუ მეტყვიან-მეთქი. მი-თხრა:

- მოაბრუნე და გაიყვანე ჭიშკრი-

დან. მანქანის ტარება უკვე ვიცოდი, მეც ვიცოდი, ვანომაც, ლალო ძიამ მასწავლა – საჭეს რომ გვანდობდა, ღია ძალო უწყებოდა, რამე უბედურებას დამართებ ამ ჭყინტ ბაღლებსო. რას ამბობ, ქალო, პატარაობიდანვე რომ ისწავლის, იმ ცოდნასა აქვს მაღლიო.

გასაღები გამოვართვი და მანქანის კარი რომ გამოვალე, მაშინ მი-თხრა:

- ვანო, ტელევიზორზე ორი ოცდახუთმანეთიანი დავდე და, შენ ხომ არ ავიღია?
- რაც მოხვევ, მას აქეთ არც შევსულვარ ოთახში.
- აბა, მურიამ აიღო?
- რატომ უნდა ამელო?
- არ შეიძლება რო ხელი წაგიცდეს?

- სხვა დროს როდის რაზე წამცდენია ხელი?

- რა ვიცი, კაცნი ვართ... აბა მიწის მეგლი გამოუვარდა?

მოტორი ჩავრთე და მაშინ მივხვდი, რასაც მეუბნებოდა. არც გამოვმხტარვარ მანქანიდან, არც კარი გამიჯახუნებია, ისე გამოველ ეზოდან. თითქოს ვიპარებოდი, გზისკენ კი არ წაველ, სოფლის თავისკენ ავუხვიე, უცებ, ერთბაშად მომაწვა ცრემლები. ხილოვნის სოფლის თავიც ტირილით გამოვიარე, ჩემი სოფელიც. არც აყვავებული ტყემლები შემიმჩნევია, არც ვაშლები, არც ატმები. არც მინდვრის ყვავილები მომხვედრია თვალში და არც ასკილის ყვავილის სურნელი მიგრძენია.

დამინახა დედაჩემმა და გაიოცა, რა მოხდა, რა მოგარბენინებსო. ბიძაჩემის სახლში ფეხს არასოდეს, არასოდეს დავადგამ-მეთქი, მარტო ეს ვუთხარი.

იმ დღისით არაფერი. მეორე დილას, რიჟრაჟზე გადმოვიდა ბიძაჩემი, ჯერ ისევ ძილ-ბურანში ვიყავი, თავზე რომ დამადგა:

- ბოდიშის მოსახდელად გადმოველ, ვანო.

გვერდი ვიცვალე – კედლისკენ გადავბრუნდი.

გაგრძელება მე-9 გვ.

- თურმე ზევითა ტელევიზორზე დამიღვია.
არც ახლა გავეცი ხმა.
-ადე, უშენოდ შინ აღარ მიმესვლინება.
უარესად რომ დავმუნჯდი და დავყრუვდი, გატრიალდა და წავიდა.

ეს იყო და ეს, მას შემდეგ ხილოვანში აღარ მივსულვარ. ახლავანო გვეწვეოდა ხოლმე შაბათობით. ბიძაჩემი რომ მოდიოდა ჩვენსა, ვცდილობდი არ დავენახე. ასე გავიდა სამი წელიწადი. ერთი საათის წინ კი, ერთი საათისა...

- ბიჭო, - მეუბნება დედაჩემი, -ვის დამესგავსე ასეთი ურჯუკი! მამასავით გადგას თავზე და შენ კი ხმას არ სცემ. კაცი ამან გააბოროტა და დავიღუპეთ: ავარიამში მოხვედრილა, - გვერდზე მიაბრუნა თავი და ასლუკუნდა. ნატომაც ხელეებში ჩარგო თავი.

რაო, ლადო ძია ავარიამში მოყვარო?! მაშინვე წამოვხტი, ხილოვანისკენ გავენთე. მივრბივარ და ცრემლების ღვიარება ჩამომდის. რა დრო გავიდა, აღარ მახსოვს. კარს მივაწყდი და ვხედავ: ბიძაჩემი სავარძელში ზის და ტელევიზორს უყურებს. ყველანი შინ არიან.

- ვა! - ტაში შემოჰკრა ვანომ. დამინახა ბიძაჩემმა და წამოღება.

- მოდი შვილო, მოდი! - ხელები გაშალა.

მოვეხვიე, თან ისევ ვტიროდი. ღია ძალოც ტიროდა.

საემანგილო იუჩიხალი

კითხვა-თქვენი

ჩაბლომ არ ჰქვია პარასკევს მქვსაბათი?

საიდან მომდინარეობს კვირის დღეების ქართული სახელები და რატომ არ ჰქვია ორშაბათის წინა დღეს ერთშაბათი, ან პარასკევს რატომ ჰქვია ეს სახელი და არა მქვსაბათი?

ღარიბ არსენიშვილი, 13 წლის, თბილისი

კაცობრიობის ისტორიის სხვადასხვა მონაკვეთზე სხვადასხვა ქვეყანაში გავრცელებული იყო როგორც შვიდღიანი, ისე ხუთ (ბაბილონი), რვა (რომი), ცხრა (ინდოეთი, სპარსეთი, საბერძნეთი, ეგვიპტე) და ათღიანი კვირაც (ეგვიპტე). შვიდი დღისაგან შემდგარი კვირა პირველად ბაბილონელებმა შემოიღეს, მერე იგი ეგვიპტელებსაც გადაუღიათ, მათგან კი - საბერძნეთს, ინდოეთს, სპარსეთს და სხვა ქვეყნებს. საზოგადოდ რიცხვი შვიდი ბევრ ხალხში ბედნიერ, ღვთაებრივ რიცხვად იყო მიჩნეული, ქრისტიანულმა სამყარომ კი შვიდღიანი კვირა ღმერთის მიერ სამყაროს ექვს დღეში შექმნასაც დაუკავშირა და შემდეგ დღეც - კვირა (როდესაც ღმერთმა ადამიანი შექმნა) იმიტომ გამოაცხადა უქმედ.

ენახოთ თუ რატომ დაერქვა კვირამი შემავალ დღეებს ორშაბათი, სამშაბათი, ოთხშაბათი, ხუთშაბათი, პარასკევი, შაბათი და კვირა.

გარდა ორი დღის - პარასკევისა და კვირის სახელწოდებისა, ყველგან მეორდება სიტყვა შაბათი. შაბათი ანუ შაბაში ებრაული სიტყვაა და უქმეს, არასამუშაო დღეს ნიშნავს. ძველად სწორედ შაბათის ისვენებდნენ და უქმობდნენ, შაბათი იყო კვირის უკანასკნელი დღე და მთელ კვირასაც ანუ შვიდეულსაც შაბათი ერქვა, როგორც ახლა კვირა ორივეს აღნიშნავს.

სიტყვა შაბაში ქართულში ამ ფორმითაც გვხვდება და აღნიშნავს საქმის შეწყვეტას, შესვენებას, უქმის დადგომას. ცალკე დღის აღსანიშნავად კი იხმარება ქართულში შაბათი, რუსულში - სუბოტა, ბერძნულში - საბატონ, მეგრულში - საბატონი, სვანურში - საფტინ. ყველა ეს სიტყვა წარმოშობით ერთია. კვირის სხვა დღეებსაც რიგის მიხედვით დაერქვა ორ-შაბათი, სამ-შაბათი, ოთხ-შაბათი, ხუთ-შაბათი.

წესით, კვირადღეს ერთშაბათი უნდა რქმეოდა და იგი გვხვდება კიდევ ძველ ქართულში, მაგრამ საბოლოოდ მის მაგიერ დამკვიდრდა სახელწოდება კვირა. ძველებურად კვირიაკე, (ბერძნულად „საუფლო დღეს“ ნიშნავს). ეს სახელი დაერქვა მას იმის გამო, რომ კვირა უფლის დღედ იქნა მიჩნეული და დასვენებაც შაბათიდან ამ დღეს გადმოიტანეს.

პარასკევიც ბერძნული სიტყვაა და „მოშადებას“ ნიშნავს. ძველად დასვენების წინა დღესაც ნაწილობრივ უქმობდნენ: ნაშუადღევს მუშაობა არ შეიძლებოდა. ეს დრო ხმარდებოდა დაბანა-დასუფთავებას და სადღესასწაულოდ მოშადებას. ვიდრე დასვენების დღე შაბათი იყო, ასეთ მოსამზადებელ დღეს სწორედ პარასკევი წარმოადგენდა. იმიტომ დაერქვა მას სწორედ ეს სახელი. როცა ბერძნებმა და სხვა ქრისტიანმა ხალხებმა დასვენების დღე შაბათიდან კვირას გადმოიტანეს, კვირადღის გარდა სხვებს მაინც ძველებური სახელი შემორჩათ. ამრიგად, პარასკევს შერჩა მოსამზადებელი დღის სახელი, შაბათს კი - დასვენების დღისა.

დღეების ეს სახელები ჩვენში ქრისტიანობის შემოსვლასთან ერთად დამკვიდრდა, მაგრამ უფრო ადრე, ათას ექვსასზე მეტი წლის წინათ, ჩვენში, დღეებს სხვა სახელები რქმევიათ. სულხან-საბა ორბელიანი წერს: „ქართულად შაბათი სახელი არის კრონოსისა, კვირიაკისა - მზისა და საუფლო, ორშაბათისა - არიასი, ოთხშაბათისა - ერმისა, ხუთშაბათისა - აფროდიტისა, პარასკევისა - დიოსისა.“

პასუხი-ჩვენი

ინსოვაცი

მეგი საჯაია

ათი წლის იყო მეგი, როდესაც რაჭაში დიდ ბებიასთან ჩასულმა უცრად წერის სურვილის მოზღვავება იგრძნო. საქართველოს ამ მშვენიერი კუთხის განუმეორებელმა სილამაზემ ხელში კალამი ააღებინა და დაიბადა პირველი პატარ-პატარა ჩანახატები, ლექსები. გოგონას ნაწერებმა უფროსების ყურადღება მიიქცია და მეგის მშობლებს ურჩიეს მეტი ყურადღებით მოპყრობოდნენ მის ნიჭს. დედამ მოსწავლეთა სასახლეში მიიყვანა, ასე აღმოჩნდა მეგი საჯაია შემოქმედ მოსწავლეთა სტუდიაში, ქალბატონ ანო კასრაძესთან. მას შემდეგ ნიჭიერმა გოგონამ ბევრი რამ ისწავლა, გამოიმუშავა საკუთარი სტილი, თავზე მუშაობის მოთხოვნილება. მეგის ნაწერებში გამოჩნდა მისი განსხვავებული თვალთახედვა, სიკეთე, თანაგრძნობის უნარი, მშვენიერების შეგრძნება, დაიხვეწა ენა, წერის მანერა... სწორედ ეს მახასიათებლები გამოარჩევს მეგი საჯაიას შემოქმედებას სტუდიის სხვა წევრების ნაწერებისგან. მეგის წარმატება შემოქმედ მოსწავლეთა 55-ე, 56-ე, 57-ე რესპუბლიკურ კონფერენციებში განათლების სამინისტროს სიგელებითა და დიპლომებით აღინიშნა.

ეს რაც შეეხება მეგი საჯაიას ლიტერატურულ საქმიანობას, ცალკე უნდა აღინიშნოს მისი წარმატებები მუსიკაში. მეგი ვ. სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორიის ექსპერიმენტული მუსიკალური სკოლის თეორიული ფაკულტეტის მე-9 კლასის მოსწავლეა და ამავე დროს ზ. ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის აკადემიური თეატრის ბავშვთა გუნდში მღერის. მეგის ბედნიერება ჰქონდა ემღერა ოპერებში "კარმენსა" და "სოფლის ღირსებაში", რომლებსაც მანესტრო ჯანსუღ კახიძე დირიჟორობდა. ამ ორი ოპერის გარდა, იგი "ტოსკაში" და "პიკის ქალშიც" მღერის.

მეგის ძალიან უყვარს წიგნების კითხვა და სულ ცდილობს მეტი გაიგოს და იცოდეს. იგი ივ. ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ინტელექტკლუბის "რა, სად, როდის?" ერთ-ერთი გუნდის წევრია. თუმცა ჯერ საბოლოოდ არ გადაუწყვეტია, მაგრამ ფიქრობს, რომ სკოლის დამთავრების შემდეგ (მეგი თბილისის 179-ე საშუალო სკოლის მეცხრეკლასელია) ან კონსერვატორიაში გააგრძელებს სწავლას, ან ჟურნალისტიკის ფაკულტეტზე.

სა ტირის

ზაფხულის წვიმა

წვიმის წვეთები, წკაპ, წკუპ, წკაპ, წკუპ,
რატომ ტირიან?
რატომ და ცა ტირის,
წვიმა კი ცის ტირილია.
დედიკო, დედიკო, ლურჯი ცა
ვინ გააბრაზა ნეტავ?
ღრუბლებმა იჩხუბეს და ცა კი
ღრუბლების არის დედა.

დღეს დასწოლია ღამის აჩრდილი
და მეც ნადველი წამომეპარა,
თითქოს დაღლილს და მზისგან გადამწვარ
ცას რუხი ნისლი გადაეფარა.
აქ დაიკლაკნენ უმაღლ გველები,
არ კიაფობდნენ ვარსკვლავნი ღამით,
ცამ გადმოუშვა ცრემლები ღვარად
და ჭრიჭინებიც გაჩუმდნენ წამით.

მერე რა?!

ოცნებით ნაძერწ ფიქრში შექმნილი
სივრცეს მოაპობს თეთრი მერანი,
დაუმსხვრევეია სევდის ბორკილი,
დაუძლევეია მტერი ვერაგი.
გულმა მიაბო ჩუმი ზღაპარი,
სულმა იპოვა თავშესაფარი,
დღეს მზიან დილით აღარ ქრის ქარი,
სულს დაფავს სევდა მიუსაფარი.

სევდა მიუყვება თოვლიან ქუჩას,
სულაც არ სცივა,
მთვარეც ამოვიდა.
ხე ცრემლებს ყლაპავს, ჩუმად კანკალებს
რა გამოვიდა?!

სევდიან ბოროტ სახეს ღიმილი მოჰფენია
შიშის მომგვრელი.
სად არის სითბო, ნეტავ, ღმერთმა ვისთან
გაამწესა...
ხე კი სითბოს ელის, ნანატრ გაზაფხულს
და სიხარულს ელის.
მერე რა?! - სევდაც ხომ ღმერთმა დააწესა.

გსოფლიო კიდით კიდევდა

საუნანეთი

**გამცდენი მოსწავლის
მშობელი 750 ევროს გადაიხდის**

გაკვეთილების გამცდენებთან რომ ვერაფერი გააწყო, საფრანგეთის მთავრობამ ფულადი ჯარიმა შემოიღო. ჯარიმა კი საკმაოდ სოლიდურია - 750 ევრო, თუმცა ასე დიდი თანხის გადახდა მშობლებს მხოლოდ გამონაკლის შემთხვევაში მოუწევთ, მას შემდეგ რაც ყველა მიღებული ზომა უშედეგო აღმოჩნდება. იმპედროულად საფრანგეთის მინისტრთა კაბინეტმა გადაწყვიტა, გააუქმოს დიდი ხნისწინანდელი პრაქტიკა, როდესაც იმ ოჯახებს, რომელთა შვილები მეცადინეობებს აცდნენ, ფულადი დახმარება აღარ ეძლევათ. 1882 წელს შემოღებული და დღესაც მოქმედი კანონით, საფრანგეთში 6-დან 16 წლამდე ასაკის ყველა ბავშვი ვალდებულია სკოლაში იაროს. გამცდენ მოსწავლეთა მშობლების მიმართ სანქციების გატარების ნებას სწორედ ამ კანონთან დაკავშირებული სისხლის სამართლის კოდექსში შეტანილი სპეციალური დებულება იძლევა.

მეხსიკა

**მუხამმადის დათვალიერება
საკვალდებულოა**

მექსიკის სკოლების მოსწავლეები რეგულარულად აბარებენ „სამუხეუმო ჩათვლებს“. განათლების სამინისტრომ ამგვარი ჩათვლები მოზარდებში ცოდნის წადილის გასაღვივებლად და მათ მიერ ქვეყნის კულტურულ-ისტორიული სიმდიდრის გასაცნობად შემოიღო. ბავშვებს ვეალებათ გარკვეულ ვადაში რამდენიმე მუხეუმი დაათვალიერონ, მერე კი ანგარიში ჩააბარონ მასწავლებელს.

ვლებელს. ექსპოზიციის დათვალიერების შემდეგ მოსწავლეები ჩანაწერებიან რეგულს მუხეუმის ადმინისტრაციაში წარადგენენ, იქ მათ შესაბამის მარკას უკრავენ, ხოლო მას შემდეგ რაც გარკვეული რაოდენობის მარკებს დააგროვებენ, „ჩათვლებს“ იღებენ.

ნაპალი

**ნეპალელთა ახალი
ქალღმერთი 4 წლისაა**

ნეპალელთა ოდინდელი რწმენით, ცოცხალი ქალღმერთი კუმარი - ქვეყნის აყვავების სიმბოლო, წელიწადში 13-ჯერ უნდა წარუდგეს ხალხს. როგორც წესი, კუმარის ნეპალის უმაღლესი სამღვდლოება ირჩევს ხოლმე კატმანდუს ხეობაში არსებული დიდი ბუდისტური ტაძრის მრევლის წარმომადგენელ 3-4 წლის გოგონათა რიცხვიდან. ქალღმერთების ნორჩი კანდიდატები აუცილებლად ჯანმრთელები და ღამაზები უნდა იყვნენ, მათ უნდა ჰქონდეთ მარმარილოსავით კანი, ჯანსაღი კბილები, მუქი ფერის თვალები, შავი თმები და მშვიდი ხასიათი. კუმარად არჩეული გოგონა საპატიო ტახტზე სქესობრივი სიმწიფის ასაკამდე რჩება, მერე კი ჩვეულებრივ ცხოვრებას უბრუნდება. პატარა ნეპალელთა ამჟამინდელი კუმარი - ღარიბი ოჯახის შვილი პრიტი შაკია ყველა ზემოთ ჩამოთვლილ მოთხოვნას პასუხობს.

ავსტრალია

**კომპიუტერული თამაშები
ძალდასუსტებს
ნერვებს**

აღამიანის უფლებათა და თანასწორ შესაძლებლობათა სამართლებრივი კომისიის წევრები ძალზე შე-

აშფოთა მათ მიერ ჩატარებულ კვლევის შედეგებმა. როგორც აღმოჩნდა, იმ ელექტრონული თამაშებიდან, რომლებითაც პატარა ავსტრალიელები არიან გატაცებულები, სულ ცოტა 20 მაინც რასობრივ შეუწყნარებლობას - ზანგების, ებრაელებისა და არაბების მოკვლას ასწავლის მათ. დანარჩენი თამაშების დიდი უმრავლესობა კი ბავშვებს ძალადობასა და ბოლმას უნერგავს, რომელთა გადმონთხევა მათ შეუძლიათ ნებისმიერ „ფერადკანიანზე“, რომლებიც ავსტრალიელი ბავშვებისათვის განკუთვნილ კომპიუტერულ გასართობებში ასე თუ ისე „უარყოფითი პერსონაჟის“ როლს ასრულებენ.

რუსეთი

**12 წლის გოგონა
საჰინანსო აკადემიის
სტუდენტი გახდა**

მაგნიტოგორსკის რაიონის მკვიდრმა, 12 წლის ქსენია ლეპიოშკინამ, რომ იტყვიან, გადარია პროფესორები. გოგონამ ბრწყინვალედ გაიარა გასაუბრება და უფოყმანოდ ჩაირიცხა რუსეთის ფედერაციის მთავრობასთან არსებულ საჰინანსო აკადემიაში. მერხს ქსიუშა 4 წლის მიუჯდა (ამ დროისათვის მან წერაკითხვაც იცოდა და არითმეტიკაშიც კარგად ერკვეოდა), მაგრამ სკოლაში მხოლოდ გამოცდების ჩასაბარებლად მიდიოდა, მეცადინეობით კი შინ მეცადინეობდა. 12 წლისამ წარჩინებით დაამთავრა ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის კურსი მათემატიკის გაღრმავებული ცოდნით. უმაღლეს სასწავლებელში გასაუბრებაზე ქსენია ლეპიოშკინამ ყველაფერთან ერთად ინგლისურის შესანიშნავი ცოდნაც გამოამჟღავნა.

ოფოშსერი

ლიკა აბასიევა თბილისის 56-ე საშუალო სკოლის მეოთხეკლასელია. ერთი წელია, რაც მოსწავლე ახალგაზრდობის რესპუბლიკური სასახლის მორჩ შემოქმედთა სტუდიაში დადის. ლიკას ძალიან უყვარს ბუნება, ყვავილები, ქართული ხალხური სიმღერები და ცეკვები, წიგნების კითხვა.

გაზაფხული

გაზაფხული დადგა,
გაიღვიდა ბარმა,
გაიღვიდა მიწამ,
გაიღვიდა ხალხმა:
იამ თვალი ჭყიტა,
ენძელაც მას მიჰყვა,
მოჩუხჩუხებს წყარო,
მდინარეც ადიდდა.
თვალი ჭყიტა მზემაც,
დღეც მალე გადიდდა,
ნუში აყვავილდა
და ტყემალიც მიჰყვა.
გაზაფხული დადგა,
გაიღვიდა ბარმა,
გაიღვიდა მიწამ,
გაიღვიდა ხალხმა.

მელია და ლამი

დათო სარგულაძე, სკოლა „სარკმელი“ 66-5 კლასი.

წიგნების
წიგნების

წერილი კოსმოსიდან დედაჩემს!

პეი, დედაჩემო, ძალიან მომენატრე. მადლობა ღმერთს, რომ ასეთი ლამაზი შეგქმნა. მე გიწოდებ დედოფალს. აქ გავიგე, რომ გალილეო გალილეიმ აღმოაჩინა სატურნის 5 თანამგზავრი: იო, ევროპა, განიმედე, კალისტო, ლათისთეა. მათაც შემოუყარე. მარსის ორი თანამგზავრიც გავიგე ჯორდანო ბრუნოსგან - ფობოსი და დეიმოსი. ყველა ლამაზია, მაგრამ შენ ხარ ჩემი საოცნებო მხარე, რა თქმა უნდა, საქართველო! დედაჩემო, გვირდები, მალე ჩამოვალ შენს სიცოცხლის წყაროზე. აქ ბევრი ირმის ნახტომია, უცხოპლანეტელთა ზომილიც შევაქმნიე. ბოდიში, წერილით რომ გეგვებები. ნახვამდის!

ვასიკო სურცილაძე

თბილისის საერო სკოლა-ლიცეუმი „ოაზისი“, 66-4 კლასი.

დედა შვილი

ნათია კახალაშვილი, სკოლა „სარკმელი“ 66-3 კლასი.

ინსოვლანტი

ნუსა ორჯონიკიძე

ოზურგეთის რაიონში, მშვენიერ სოფელ სვარბეთში მცხოვრები ხანდაზმული დიდი ბებო, ქეთევან თავბერიძე დროდადრო უთვლის თავისიანებს თბილისში, თუ გინდათ, რომ ვიცოცხლო, ბავშვი ჩამომიყვანეთო. თუმცა კი ცოტა ხნით, მაგრამ ჩადის, როგორ არ ჩადის ნუციკო ქეთო ბებოსთან, მღერის, ცქრიანებს, ხალისობს, საქმეშიც ესმარება და მართლაც უხანგრძლივებს სიცოცხლეს მოხუცს. მაგრამ ბებოები აქაც ხომ ჰყავს, მშობლებზე რომ აღარაფერი ვთქვათ, და იმათაც ხომ უნდა გასწვდეს ნუსას ნიჭიერებით, მიღწევებით მოგვრილი სიხარული და სიამოვნება!

თუმცა ოჯახში ყველა მუსიკალურია, ყველა მღერის და ამიტომ მაინცდამაინც არავის გაჰკვირვებია, როცა ნუციკომ ჯერ სიმღერა-ლილინი დაიწყო და ენა მერე და აიდგა, მაგრამ გოგონას მაინც განსაკუთრებული სმენა და საოცარი რიტმის შეგრძნება რომ შეატყვევს, სულ პატარა, ორი წლისა და ათი თვისა "ბასტი-ბუბუში" მიიყვანეს. ერთი წელი იარა ნუციკომ ამ სტუდიაში და მერე ანსამბლ "მუსიკის ჰანგებში" გადაიყვანეს, ციცი ბიჭიკაშვილი და შრომისმოყვარე გოგონას შემოქმედ მომღერლად ჩამოყალიბება. ნუსა ადვილად აპყვა თავისი საქმის საუცხოო პროფესიონალს და ბავშვებთან მუშაობის დიდი გამოცდილების მქონე ციცი მასწავლებელს და მისი ხელმძღვანელობით სულ მალე მოემზადა დებიუტისთვის, და აი სამი წლისა და ათი თვის ციციქნა მომღერალი ნუსა ორჯონიკიძე დიდ სცენაზე პირველად გამოვიდა რკინიგზის მუშაკთა კულტურის სახლში. ისე კარგად იმღერა, ისე ლაღად, ბუნებრივად ეჭირა თავი, ვარგი პროფესიონალი გეგონებოდათ. ალტაცებული მსმენელი დიდხანს უკრავდა ტაშს დებიუტანტ ვოკალისტს. პირველ წარმატებას მეორე მოჰყვა, მეორეს მესამე და ა.შ. ნორჩ შემოქმედთა კონკურსებში "თბილისი-2001" და "თბილისი-2003" ნუსა ორჯონიკიძემ მთავარი პრიზი, "გრან-პრი" დაიმსახურა, ორჯონიკიძეების ოჯახში საგანგებოდ ნუციკოსთვის გამოყოფილი საქალაქო დე თანდათან იცხება სხვადასხვა კონკურსებსა თუ ფესტივალებზე მოპოვებული სიგელებით და დიპლომებით. გამოსხა ხანი და "მუსიკის ჰანგებში" გოგონების კვარტეტის ჩამოყალიბების იდეა იშვა. კვარტეტისთვის ტყუპი დები ზოიკო და მაიკო მჭედლიშვილები, მარგო ცინცაძე და ნუსა ორჯონიკიძე შეირჩნენ. მშვენიერ სმაშენყობილი ოთხთა

ანსამბლი გამოვიდა. გოგონებმა პირველი წარმატება მოიპოვეს შარშან გამართულ ბავშვთა შემოქმედების კვირეულში "ჩემი ლამაზი ქვეყანა" - კვარტეტს ჟიურის სიმპათიის პრიზი ერგო. საყოველთაო აღიარება დაიმსახურა კვარტეტმა "მუსიკის ჰანგები" პეტერბურგის 300 წლისთავისადმი მიძღვნილ კონკურსში, რომელიც თბილისში, რკინიგზელთა კულტურის სახლში ჩატარდა. რუსული სიმღერების პოპურმა ნუციკოს და მის მეგობრებს კონკურსის გრან-პრი მოუტანა. ციცი ბიჭიკაშვილს და მის აღსაზრდელებს ახლო კონტაქტები აქვთ საქართველოში საფრანგეთის საელჩოსთან, რომლის თანამშრომლებიც სათანადოდ აფასებენ "მუსიკის ჰანგების" შემოქმედებას. სწორედ ამიტომ იახლა ელჩმა, ქალბატონმა მირეი მიუსომ გოგონების კვარტეტი კახეთში, საფრანგეთსა და საქართველოს, კერძოდ კახეთის რეგიონს შორის საქმიანი ურთიერთობა-თანამშრომლობის გაღრმავებისადმი მიძღვნილ ღონისძიებაზე. ახლახან კი მაიკო, ზოიკო, მარგო და ნუციკო ქობულეთში იყვნენ და საესტრადო სიმღერების ფესტივალში მიიღეს მონაწილეობა.

ორიოდ თვის წინ შვიდი წლის ნუსა ორჯონიკიძის ცხოვრებაში ახალი ფურცელი გადაიშალა - იგი თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის კონსერვატორიასთან არსებულ ნიჭიერთა ათწლედში ჩაირიცხა. მისაღებ გამოცდაზე, რომელსაც მანსტრო ნოდარ ანდლუღაძე უძღვევოდა, ნუციკომ რუსუდან სეზისკვერადის "პეპელა" იმღერა და ამასთან ისე, რომ უყუყმანოდ მიიღეს სასწავლებელში, რომელშიც არაერთი სახელოვანი ქართველი ხელოვანი აღიზარდა.

ნუსას კიდევ ერთი დიდი გატაცება აქვს - ხატვა, ბევრს და სიამოვნებით ხატავს, ძირითადად - პეიზაჟებს. მის ნახატებში უპირველესად დაკვირვებული თვალი და ფერების საუცხოო ალქმა იგრძნობა. ამას წინათ ნუსა ორჯონიკიძის ნამუშევრები სხვა ნორჩ მხატვართა ნახატებთან ერთად "მრეწველთა" ოფისში გამოიფინა და დიდი მონაწილაც დაიმსახურა. ბატონმა გოგი თოფაძემ თავად გადასცა ნიჭიერ გოგონას სპეციალური დიპლომი. ნუსას ჭადრაკიც უყვარს და ფიქრობს უფრო სერიოზულად მოეკიდოს ამ თამაშს.

ნუსა ორჯონიკიძე ვახტანგ ესვანჯიას სახელობის იტალიურ სკოლაში სწავლობს, რა თქმა უნდა, ფრიადოსანია და იტალიურის გარდა, სხვა ევროპული ენების საფუძვლიანად შესწავლასაც აპირებს.

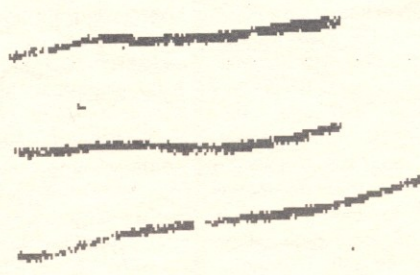
ხომ ასე დატვირთულია, ამდენი რამით არის დაკავებული თუ გატაცებული, მაგრამ ნუციკო ოჯახში უფროსების მიხმარებასაც ახერხებს, საერთოდ დამოუკიდებელი ბავშვია და ამ მხრივ თვითონაც იადვილებს ბევრ რამეს და უფროსებსაც ნაკლებ საფიქრალს უჩენს.

არავინ იცის, რა მიმართულებით განვითარდება მომავალში ნუსა ორჯონიკიძის მრავალმხრივი ნიჭი, ერთი რამე კი ახლაც ნათელია - მისი სახით საქართველოს ნიჭიერი, განათლებული, გონიერი, შრომისმოყვარე და კეთილმოუსურნე შვილი ეზრდება, რომელიც მალე ჩადგება იმათ შორის, ვინც მომავალში ქვეყნის ბედი უნდა ჩაიბაროს.

დააკვირე ჩას ჭლამნი ნორმე თუჩსურზე და გეცორინება ჩოკოჩი ნახ!

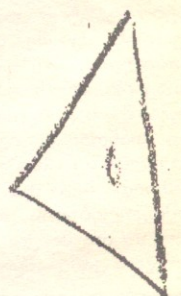
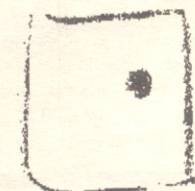
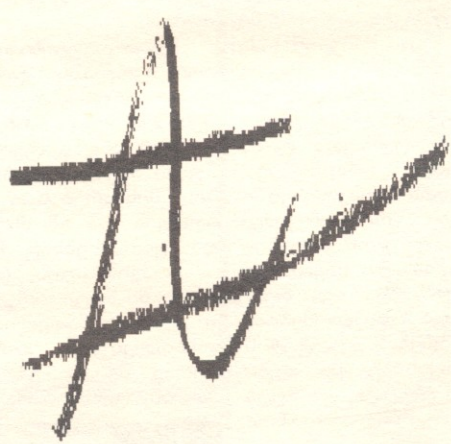
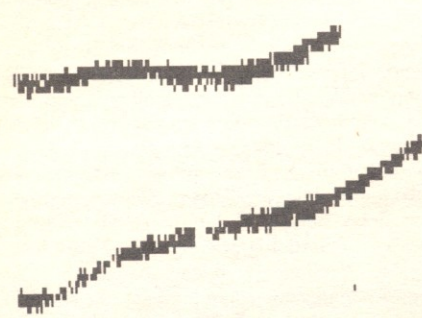
აღბათ ხშირად გაკვე-
თილზეც და საშინაო
დავალებებს რომ ასრუ-
ლებ ხოლმე, მაშინაც
შენდა უნებურად ფუ-
რცელზე რაღაცას ჯღა-
ბნი, დაუფიქრებლად
გამოგყავს რაღაც ფი-
გურები, ამასთან არც
მათ მოყვანილობას
აქცევ ყურადღებას და
არც პასტის თუ ფა-
ნქრის ფერს, არადა,
თურმე ამ ნახატების მი-
ხედვით სულ ადვილად
შეიძლება შენი ბუნება-
ხასიათის ამოცნობა.

თუ შენს ნახატზე პა-
რალელურ ხაზებს უმეტე-
სად კლაკნილი ან სწორი
ხაზები აკავშირებს - ეს
ნიშნავს, რომ ძალზე კო-
მუნიკაბელური ხარ, სხვე-
ბთან ურთიერთობაში
პრობლემები არა გაქვს.

თუ ფურცელზე ისეთი
გეომეტრიული ფიგურები
ჭარბობს, რომელთა ში-
გნით წერტილია და-
სმული, ეს იმაზე მიანი-
შნებს, რომ საკუთარ თა-
ვში ჩაღრმავებული ადა-
მიანი ხარ და მკაფიოდ გა-
ნსაზღვრული მიზანი გა-
ქვს.

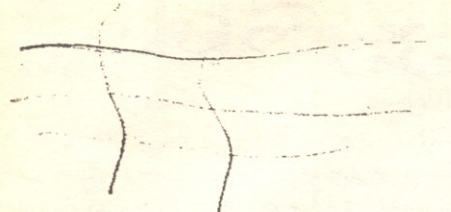
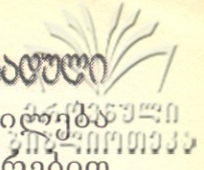

თუ ფურცელზე მექანი-
კურად პარალელურ ხა-
ზებს ავლებ ხოლმე, ეს
ნიშნავს, რომ საკუთარ
თავში დაჯერებული ადა-
მიანი ხარ. შენს გზას მი-
ჰყევი და სხვისი გავლე-
ნის ქვეშ ნაკლებად მო-
ექცევი.

თუ შენს ნახატებს შე-
კრული ბადის ან გადა-
ბმული კვადრატის ფო-
რმა აქვს, ეს შესაძლებე-
ლია, იმაზე მიუთითებდეს,
რომ ყოველდღიური ყო-
ფით დაიღალე და ცხო-
ვრება ციხედაც კი გეჩვე-
ნება.

როდესაც ნახატზე კლა-
კნილი ან სწორი ხაზები
ერთმანეთს კვეთს, ეს შე-
საძლოა, იმას ნიშნავდეს,
რომ შენ იოლად ექცევი
სხვისი გავლენის ქვეშ.

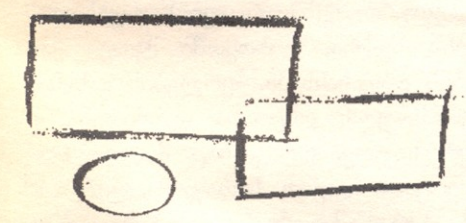
გაგრძელება მე-15 გვ.

თუ უნებურად სხვადასხვა ფორმის დაუსრულებელი და შეუკრავი გეომეტრიული ფიგურები გამოგყავს მერყევი ხასიათის ყოფილხარ, გადაწყვეტილების მიღება გვიჭირს.

ხოლო თუ შენს ჩანახატებში სხვადასხვა ფორმის შეკრული გეომეტრიული ფიგურები მეორდება, ეს იმაზე მიგვანიშნებს, რომ ძლიერი, საკუთარ ძალებში დაჯერებული ხარ, ყველაფრის მოწესრიგება და ბოლომდე მიყვანა გიყვარს.

სხვადასხვა მიმართულებით გაბნეული სხივები, ძირითადად იმაზე მიანიშნებს, რომ მუდმივად ძიების მდგომარეობაში ხარ,

ექებ კონტაქტებს, ცხოვრების მიზანს.

ეს რაც შეეხება ჩანახატებს; ხოლო ის, თუ რომელი ფერი აირჩიე უნებურად ამ ჩანახატების გასაკეთებლად, საკუთარ თავზე დამატებით ინფორმაციას მოგაწვდის.

ყვითელი - პრაქტიციზმის მაუწყებელია; აზრის, ზომიერებისა და წესრიგის ფერია.

თუკი **ყავისფერი** აირჩიე - ეს ნიშნავს, რომ რაღაცას მაღავე. ყავისფერი იდუმალი, მაგიური ძალის ფერია. არც ისე გულუბრყვილო ხარ, როგორც ეს ერთი შეხედვით ჩანს, და ხასიათიც ძლიერი გაქვს.

მწვანე - უმეტესად ამ ფერს თხის რქის, ქალწულისა და ვერძის ზოდიაქოს ნიშნის ქვეშ დაბადებულნი ირჩევენ. შენ პრაქტიკული, გაწონასწორებული ადამიანი და საიმედო მეგობარი ყოფილხარ. ბევრი ცივ და მკაცრ ადამიანად გთვლის, სინამდვილეში კი მგრძობიარე, მოსიყვარულე გული გაქვს. არ ესწრაფვი წარმატებას, არ გიტაცებს თავგადასავლები. მშვიდი ცხოვრება და საკუთარ თავში ჩაღრმავება

გირჩევნია. გეადვილება სწავლა, განსაკუთრებით - ზუსტი მეცნიერებები.

წითელი - წითელი ფერი გმირებისა და ბელადების ფერია. ყოველთვის ლიდრობისაკენ მიისწრაფი და ხასიათიც აქტიური და მტკიცე გაქვს თუმცა, ზოგჯერ ადვილად ავზნებადი. მაშინაც კი, როდესაც სულგრძელობას და კეთილშობილებას იჩენ, შენთვის საშიშია ძალაუფლების მინიჭება, რადგან ძალიან მალე ისწავლი მბრძანებლობას და ულმობელობას.

ლურჯი - პატივს გცემენ და გაფასებენ, მაგრამ შენთან იშვიათად მეგობრობენ. ძალიან გაკლია ლამაზი სისულელეების კეთების უნარი, თუმცა მეოცნებე და პოეტი ხარ. ასეთი ადამიანებისაგან, უმეტესად არაჩვეულებრივი მონაზვნები, ბერები და მკაცრი მასწავლებლები გამოდიან.

შავი - არაჩვეულებრივი ადამიანი ხარ და შენი ამოცნობა არც ისე იოლია. სამაგიეროდ, თავად იოლად ხვდები, ვინ - ვინ არის და გემჩნევა მელანქოლიისადმი მიდრეკილება. გიყვარს საკუთარ თავში ჩაღრმავება.

ვაჯადებით კონკურსი

„ძვირფასო რედაქციავ! დიდ მადლობას მოგახსენებთ იმ ცოდნისათვის, რაც მე შევიძინე უამრავი ლიტერატურის კითხვისას, რათა პასუხი გამეცა ვიქტორინის კითხვებზე“ – ეს პატარა მინაწერი თან ახლავს კონკურსის გურჯაანელი მონაწილის მარიამ ბიაშვილის პასუხებს. გამოგიტყდებით, ამ სიტყვებმა იმაზე ნაკლებად როდი გაგვახარა, ვიდრე თქვენმა სწორმა პასუხებმა. ვიქტორინა-კონკურსს რომ ვაცხადებდით, ჩვენი მთავარი მიზანიც სწორედ ის იყო, რომ ცოდნის გამდიდრებასა და თვალსაწიერის გაფართოებაში დაგხმარებოდით. ჩვენი მხრივ, მადლობას ვუხდით კონკურსის ყველა მონაწილეს, დიდ მადლობას მოგახსენებთ ზუგდიდის მოსწავლე ახალგაზრდობის სასახლის ნორჩ ინტელექტუალთა ჯგუფ „ირისეს“ წევრებს და ხელმძღვანელს ქ-ნ მზია გაგუას. გულდასაწყვეტია, რომ რატომღაც ორი ირისელი – ირაკლი ვეკუა და მარიამ უჩანეიშვილი მხოლოდ მეორე ტურიდან ჩაერთო ვიქტორინაში.

გვიხარია, რომ წლევეანდელი ვიქტორინა – კონკურსის გამარჯვებულებს შორის უკვე ნაცნობი გვარების გვერდით ახლებიც გაჩნდა, გაიზარდა მონაწილეთა გეოგრაფიაც.

ვიქტორინის კითხვების უმეტეს ნაწილზე უმრავლესობამ სწორი, ვრცელი და ამომწურავი პასუხი გასცა. ზოგზე, მათ შორის, პირველი ეტაპის მე-4 და მე-5, აგრეთვე მეორე ეტაპის მე-7 კითხვებზე არასწორად გაცემულმა პასუხებმა რამდენიმე მონაწილეს ქულები დააკლო და უკან დასწია ისინი. სამწუხაროდ, ოცივე კითხვაზე უშეცდომოდ ვერც ერთმა მონაწილემ ვერ უპასუხა, ზოგმა ისეთ კითხვაზე წაიბორძიკა, რომ ეჭვი არ არის, ეს მხოლოდ დაუკვირვებლობას უნდა მიეწეროს. გამომდინარე აქედან, ჩვენმა პირუთენელმა ჟიურიმ პირველი ადგილი და პრემია ვერავის მიაკუთვნა, რაც შეეხება მომდევნო ადგილებს და პრიზებს ისინი ასე განაწილდა: **მეორე პრემია** (30 ლარი და სამახსოვრო საჩუქრები) – ნატო მელიქიძე, ბორჯომის №1 საშუალო სკოლა, IX კლასი; დიმიტრი ხარებავა, ზუგდიდი, ინტელექტუალთა ჯგუფი „ირისე“, VI კლასი.

მესამე პრემია: (20-20 ლარი) – ეკა სხილაძე, ბორჯომის №1 საშუალო სკოლა, IX კლასი; ელისო მღებრიშვილი, გორის რაიონი, სოფ. ქვახვრელის საშუალო სკოლა, VI კლასი, მარიამ ბიაშვილი, გურჯაანი, VII კლასი.

წამახსოვრო საჩუქრები: (10-10 ლარი) სალომე ადამია, ზუგდიდი, ჯგუფი „ირისე“, V კლასი. სალომე ხარებავა, ზუგდიდი, ჯგუფი „ირისი“ V კლასი:

სამახსოვრო საჩუქრებს მიიღებენ „ირისეს“ წევრები: მარიამ უჩანეიშვილი, დავით აკობია, ზვიად კოკაია, ანი ძიმისტარიშვილი, ირაკლი ვეკუა.

სწორი პასუხები პირველი ეტაპი

1. საქართველოს უკანასკნელი დედოფალი იყო გიორგი XII-ის თანამეცხედრე მარიამი. საქართველოს რუსეთის მფარველობის ქვეშ შესვლის შემდეგ რუსეთის ხელისუფალნი ცდილობდნენ საერთოდ ჩაეკლათ ქართველებში დამოუკიდებლობის აღდგენის, საკუთარი მეფის ყოლის სურვილი და ამიტომაც დევნიდნენ და ასახლებდნენ სამეფო ოჯახის წევრებს. ყველაზე დიდ წინააღმდეგობას ისინი გიორგი XII-ს ქვრივის მხრიდან წააწყდნენ. რაკი ურჩი დედოფალი უარს ამბობდა რუსეთში თავისი ნებით გამგზავრებაზე, გენერალი ლაზარევი, რომელსაც ებრძანა ნებისმიერი ღონით გადაესახლებინა იგი სამშობლოდან, კახაყების თანხლებით შეუვარდა დედოფალს საწოლ ოთახში და რუსეთში წასასვლელად გამზადება უბრძანა. მარიამმა ამჯერადაც უარი განაცხადა და მამინ უდიერმა გენერალმა ძალის გამოყენებით სცადა მისი სასახლიდან გამოეყვანა. ერთი ვერსიით, შეურაცხყოფილმა დედოფალმა თავად მოკლა ლაზარევი ხანჯლით და ეს ამბავი თავადმა ხიმშიაშვილმა დაიბრალა, მეორე ვერსიით, კადნიერი გენერალი დედოფლის შეურაცხყოფით აღშფოთებულმა ხიმშიაშვილმა გამოასალმა წუთისოფელს. ყველაფერი კი იმით დამთავრდა, რომ მარიამ დედოფალი მაინც გაუყენეს რუსეთის გზას და რვა წელიწადს ბელგოროდის მონასტერში ამყოფეს, მერე კი მოსკოვში ცხოვრების ნება დართეს. საქართველოს უკანასკნელი დედოფალი გარდაიცვალა ქ. მოსკოვში 1850 წლის 30 მარტს, 80 წლის ასაკში, იგი საქართველოში ჩამოასვენეს და სვეტიცხოველში, მეუღლის გვერდით დაკრძალეს.

2. სულხან-საბა ორბელიანი დაკრძალულია ვსესიასტსკოეში (მოსკოვი)

3. ერთ-ერთი პირველი ქართველი კაპიტალისტის, ბიზნესმენის, სამამულო კონიაკის წარმოების პიონერის, თვალსაჩინო საზოგადო მოღვაწის და ქველმოქმედის დავით სარაჯიშვილის სახელი არა ერთ საქვეყნო საქმესთან არის დაკავშირებული. ჟურნალ-გაზეთების გამოცემა, არქეოლოგიური ექსპედიციების სუბსიდირება, ბიბლიოთეკების შექმნა, უცხოეთში მყოფი ქართველი სტუდენტების დაფინანსება, სკოლების გახსნა, ეკლესიების აღდგენა-მოვლა, დატყუთა დახმარება – ასეთი ხასიათის იყო სიკეთე, რომელსაც მთელი თავისი სიცოცხლე აკეთებდა დავით სარაჯიშვილი.

4. დეკაბრისტ პ. ბარათაშვილს (კნიაზ ბარათაშვილს) აზარფემის შესამკობად ნიკოლოზ ბარათაშვილმა სამსტრიქონიანი ლექსი უძღვნა:

- ამავსებ ღვინით?
- აგავსებ ღვინით.
- შესვი? გაამოს!
- 5. ყურძნის ღვთაების პა- გაგრძელება მე-17 გვ.

ტივსაცემ რიტუალს, რომელსაც საქართველში ახალწლის საღამოს ან მეორე დღეს ასრულებდნენ, ერქვა „აგუნა“.

6. „ღმერთო, შენი მაქვს იმედი. ფეხზე ააყენე ჩვენი მამული, ჩვენი შეუფერხებელი ისტორია, მოგვეცე განახლების ძალთა ღონიერება! ღმერთო, შენ დაამხე მტერი ქართველთელაპაია!“ – ეს სიტყვები ეკუთვნის გიორგი ლეონიძის მოთხრობის „ჩორეხის“ გმირს – ჩორეხს.

7. აკაკი წერეთლის იმ ბიუსტის ავტორი, რომელიც თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრის სკვერში დგას, არის იაკობ ნიკოლაძე.

8. ორთაჭალის ბაღები გაშენებული იყო კუნძულზე, რომელსაც ორად გატოტვილი მტკვარი ქმნიდა, დღეს ამ ადგილზე 300 არაკველის ბაღია.

9. „კალმასობის“ ავტორია გიორგი XII-ს ძე, დიდი ქართველი პროზაიკოსი, მთარგმნელი, მწიგნობარი, მეცნიერი და ლექსიკოგრაფი – იოანე ბაგრატიონი.

10. დღეისათვის ცნობილი ქართული ყურძნის ჯიშების საერთო რიცხვი ხუთასს აღწევს, მათ შორისაა: ბროლა, თეთრაწმინდა, ფითრა, ღრუბელა, სანთელა, ოქროყურძენი, ზერდაგი, მჟღია, ვარდისფერა, თავცეცხლა, წითლიანი, ყურწითელა, თავწითელა, მწვანურა, მწვანე, ჭრელყურძენა, იისფერი, ჭროლა, ჭვარტლა, შავყურძენა, თავკვერი, კვირისტავა, მელისკულა, სხვილთავა, მტევანდიდი, გრძელმტევანა, მოკლემტევანა, მხარგრძელი, ბუტკო, ბურძღალა, კუმსი, ფაჩხატა, აყიდო, მსხვილკუმეხალა, ხარისთვალა, დევისთვალა, ჩიტისთვალა, ყორნისთვალა, რკო, ცხენისძუძუ, თითა, შავთხილა, ოქროულა, რქაწითელი, მტრედისფეხა, ძელშავი, ხემსუ, მწკლარტა, კვანახურა, შაბია, კანახტელა, კრახუნა, მახვატელი, უწყვეტი, ყუნწმაგარა, მკვივანი, მაჭკვატური, ოჯალეში, საქმელა, სულიანი ყურძენი, ადრეული, სადადეგო, სამაჭრია, საღვინე, საწური, სათვალიო, საფერავი, სამარხი, გორულა, კლარჯული, დიდმური, კახური, აფხაზური, საირმულა, ცოლიყაური და სხვა.

მეორე მხარე

1. „სამშობლო, დედის ძუძუი, არ გაიცვლების სხვაზედა, ორივე ტკბილია, ძმობილო, მირჩვენის ორსავე თვალზედა“... ეს არის ნაწყვეტი რაფიელ ერისთავის ლექსიდან „სამშობლო ხევსურისა“.

2. თბილისში პირველი ქართული სტამბის გასამართავად ვახტანგ VI-მ რუმიანოვში მოღვაწე ანთიმოზ ივერიელის რჩევით მოიწვია ვლახელი მესტამბე მიხეილ იშტვანოვიჩი.

3. ერეკლე II-ს ძემ, კახეთის 1812 წლის აჯანყების სულისჩამდგემელმა ალექსანდრე ბატონიშვილმა ამ აჯანყების დამარცხების შემდეგ თავი დაღესტანს შეაფარა. 1819 წელს იგი ირანს გაემგზავრა, მოგვიანებით (1826-28) მონაწილეობა მიიღო რუსეთ-ირანის ომში. 1832 წლის შეთქმულების მონაწილეებს განზრახული ჰქონდათ ალექსანდრე ბატონიშვილის ტახტზე დასმა, მაგრამ, შეთქმულთა გეგმები სჩაიშალა. სიცოცხლის ბოლო წლები ბატონიშვილმა სიღარიბეში გაატარა. გარდაიცვალა თეირანში და იქვე დაკრძალა, სომხური ეკლესიის ეზოში.

4. ნაპოლეონის ბრინჯაოს ნიღაბი ზუგდიდში ჩამოთხარა იტანა იმპერატორის ძმისშვილიშვილმა ამილხა მუსკატელი რომელსაც ცოლად ჰყავდა სამეგრელოს უკანასკნელი მთავრის დავით დადიანის და ეკატერინე ჭავჭავაძის ასული სალომე. როდესაც ამილხა მეუღლესთან ერთად საქართველოში ცხოვრება გადაწყვიტა, ეს ნიღაბიც სხვა ნივთებთან ერთად ჩამოიტანა თან.

5. ხომალდ „ანტილოპას“ დაღუპვის შემდეგ გულივური ლილიპუტების ქვეყანაში მოხვდა.

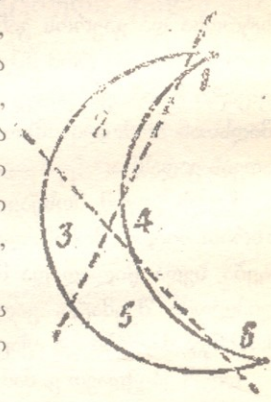
6. ტომ სოიერის უახლოესი მეგობარი იყო ჰეკლბერი ფინი.

7. უფრო ხელსაყრელია დიდი საზამთროს ყიდვა, რადგანაც იგი მოცულობით აღემატება პატარას (1 x 1/4 x 1 1/4 x 4 1x 1/4=126/64-ჯერ, ანუ თითქმის ორჯერ.

8. ქართველმა პოლიტიკურმა მოღვაწემ და დიპლომატმა ნიკოლოზ ჩოლოყაშვილმა (ნიციფორე ირბახი) დიდი ღვაწლი დასდო პირველი ქართული ნაბეჭდი წიგნის გამოცემას. იტალიაში ჩოლოყაშვილის ელჩად ყოფნისას 1629 წ. მისი დახმარებით რომში ჩამოისხა ქართული ანბანი, ქმედითი მონაწილეობა მიიღო ნიციფორე ირბახმა ქართულ-იტალიური ლექსიკონის შედგენაში და შემდეგ მის დაბეჭდვა-გამოცემაში. მოგვიანებით მისივე მესვეურობით დაიბეჭდა „ლოცვანიც“ ქართულ ენაზე. ნიკოლოზ ჩოლოყაშვილი 1629 წელს დაბრუნდა საქართველოში, იყო მეტეხის ეკლესიის წინამძღვარი. შემდგომში იგი იერუსალიმს გაემგზავრა, სადაც რამდენიმე წელი ქართული ჯვრის მონასტრის წინამძღვარი იყო. მოგვიანებით კვლავ დაბრუნდა სამშობლოში და სამეგრელოს მთავრის ლევან – დადიანის ხელშეწყობით დასავლეთ საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი გახდა. ლევან II-ის გარდაცვალების შემდეგ, ახალმა მთავარმა ნიკოლოზ ჩოლოყაშვილი, როგორც მისი წინამორბედის ერთ-ერთი თანამოაზრე დააპატიმრა. უკვე ხანდაზმული, დასნეულებული მოღვაწე საპყრობილეში გარდაიცვალა.

9. ცხრად მოეცილი, ცხრა ღღის სავალზე, ცხრა ენა გამოიბა, ცხრა ზნის დედა, ცხრათავიანი დევი, ცხრათვალა მზე, ცხრა თვალი და ცხრა ყური უნდა გქონდეს, ცხრა თოვიდან აშუვებული, ცხრა თოვში გამყვრალი, ცხრაკლიტული, ცხრა მზე ამოხდეს, ცხრა მთის იქით, ცხრა მთასიქითელი, ცხრამუცელა, ცხრამჭადა, ცხრა ნაბადზე ხტომა, ცხრა პირი ტყავი გამაძვრეს, ცხრარჯულა, ცხრა საცრის პური მიჭამია, ცხრა უღელი ხარიც ვეღარ დააყენებს, ცხრა შოლტი ტყავი ასძერა, ცხრა ჩლაშია გამოვლილი, ცხრა ჩხირი გამიხნდა, ცხრაწვენა, ცხრიანი აკლია, ცხრადარღვა, ცხრაფეხა, ცხრაულელა, ცხრაყეცი...

10. ნამგალა მთვარის ფიგურის ექვს ნაწილად გაყოფა ორი სწორი ხაზის გასმით ასე შეიძლება.

22826

ვალერი ძამუკაშვილი

გარკვეული ასაკში ყველა ბავშვს უჩნდება წერის სურვილი და მაშინ სამინაო დავალების რვეულების ბოლო ფურცლებზე ჩნდება სხვადასხვა სახის ჩანაწერები - გულუბრყვილო ლექსები, პირველი სასიყვარულო გრძნობის, გულისტკივილი, თუ სიხარულის გამომხატველი გაუწაფავი სტრიქონები.

ვალერი ძამუკაშვილის პირველივე ჩანაწერები კი მკვეთრად განსხვავდებოდა თანატოლთა უმრავლესობის მსგავსი ჩანაწერებისგან. მათში იმთავითვე მოჩანდა მოაზროვნე, დაკვირვებული, ფიქრიანი პატარა ადამიანი. მერე და მერე ეს მახასიათებლები უფრო გამოიკვეთა და იმ ადამიანთა წრეში, რომლებიც ვაკოს მინიატურებს, მოთხრობებს თუ ნოველებს კითხულობდნენ (ხოლო მათ რიცხვს მშობლებისა და ნათესავების გარდა, ეკუთვნოდნენ მასწავლებლები, ცნობილი ქართველი ლიტერატორები), თანდათან ჩამოყალიბდა აზრი იმის შესახებ, რომ ბიჭს უდაოდ გამორჩეული მწერლური ნიჭი აქვს. მერე ვაკომ მოსწავლე ახალგაზრდობის სასახლის ნორჩ შემოქმედთა სტუდიაში დაიწყო სიარული (ხელმძღვანელი ქ-ნი ფაცია პაიჭაძე) და მის შემოქმედებით ხელწერას ახალი ელფერი შეემატა. დროთა განმავლობაში ლირიული სურათების გვერდით მის ნაწერებში გაჩნდა საჭირობოროტო საკითხებზე მსჯელობა. („სამი ამბავი ბავშვობაწართმეულ ბავშვებზე“. „ქუთაისი ნამდვილი ქართული ქალაქია“, „ტყე შეუნახე შვილებსა“ და სხვა). ვალერი ძამუკაშვილის ნაწერები სულ უფრო ხშირად ჩნდება ქართულ ჟურნალ-გაზეთებში („ნერგი“, „გაზაფხული“, „ნაკადული“, „ჯეჯილი“, „მშვიდობა ყოველთა“, „საქართველოს რესპუბლიკა“) შარშან მისი ორიგინალური „ჩემი მეგობარი მწერალთა კავშირის სასახლე“ „ლიტერატურულ საქართველოში“ დაიბეჭდა.

ამ გაზაფხულზე, 30 მარტს მოსწავლე ახალგაზრდობის რესპუბლიკური სასახლის ნორჩ შემოქმედთა სტუდიაში მოაწყო სტუდიის წევრის ვალერი ძამუკაშვილის შემოქმედებითი საღამო.

ამჟამად ვალერი ძამუკაშვილი თბილისის 55-ე საშუალო სკოლის მეცხრე კლასის მოსწავლეა. ნიჭიერი ყმაწვილის ინტერესთა წრე ლიტერატურის გარდა, მათემატიკასაც მოიცავს, ბიოლოგიასაც და სპორტსაც. გარდა იმისა, რომ სულ ფრიალზე სწავლობს, ვაკო დიდი ხალისით მონაწილეობს სხვადასხვა საგნობრივ კონკურსებსა თუ კონფერენციებში და ყოველთვის წარმატებებს აღწევს.

მოსწავლეთა შემოქმედების 56-ე და 57-ე რესპუბლიკურ სასწავლო-შემოქმედებით კონფერენციებში მოპოვებული გამარჯვებისთვის შემოქმედ მოსწავლეთა სტუდიის წევრმა ვალერი ძამუკაშვილმა განათლების სამინისტროს სიგელები დაიმსახურა. შარშან მოზარდთა განვითარების ცენტრის, განათლების სამინისტროსა და გაეროს განვითარების ფონდის მიერ ორგანიზებულ თხზულებათა კონკურსში „მე რომ მშვიდობის ელჩი ვიყო“ მონაწილეობისთვის ვაკომ სერთიფიკატი მოიპოვა. კიდევ ერთი სერთიფიკატი განათლების სამინისტრომ შარშან შიდსთან ბრძოლის მსოფლიო დღისადმი მიძღვნილ კონკურსში მონაწილეობისთვის გადასცა.

წელს ვაკომ მოსწავლეთა შემოქმედებით კონფერენციაში ბიოლოგიის განხრით მიიღო მონაწილეობა, მის მიერ მომზადებულ თემას აქაც დიდი წარმატება ხვდა წილად და მისი ჯილდოების კოლექციას კიდევ ერთი I ხარისხის დიპლომი შეემატა. ვალერიმ საერთაშორისო თამაშ-კონკურს „კენგურუშიც“ მოსინჯა ძალები და აქაც საუკეთესო შედეგს მიაღწია.

დღეს ვბეჭდავთ ვ. ძამუკაშვილის მოთხრობას „ნინა ბებო და ახალი ქართული.“

ნინა ბებო და „ახალი ქართული“

ნინა ბებო სოფელში ცხოვრობს. მთელი ზაფხული ისე გავა, მუხლსაც არ მოასვენებს. აქეთ კარ-მიდამო, იქეთ ბაღ-ბოსტანიო, კრუხ-წიწილი და ძროხა მათის თავისი ხბოთი. აბა, ტელევიზორის საყურებლად ამ დროს სადა სცალია, ზამთარში კიდევ დენი კვირობით არა აქეთ. თუმცა უსაქმოდ მაშინაც არ ზის, ლამპის შუქზე წინდება ქსოვს - ხან ვისთვის, ხან ვისთვის. მაგრამ ყველაზე მონდომებით მინც ერთადერთი შვილი შვილისთვის ირჯება, ნინა ბებოს მისი დაბადების დღე არასოდეს გამორჩება. ბიჭს თხუთმეტი წელი შეუსრულდა და ახლაც ქალაქშია. დიდი თხოვნა-მუდარის შემდეგ მოხუცს სოფელში დაბრუნება რამოდენიმე დღით გადაადებინეს.

ბებია და შვილიშვილი ტელევიზორთან სხედან და თავს იქცევენ. მოხუცი ხელსაქმეს აქაც არ ეშვება, თუმცა ვერანსაც დიდი ინტერესით ადევნებს თვალს.

-ბებოს ნუგეშო, - ქალმა ბიჭს ტკბილად მიმართა, -საქართველოზე გადართე, რა ხდება ქვეყანაზე, გავიგოთ, რომ სოფელში მუშობლებს ახალი ამბები ჩაუტანო.

- საქართველოზეა ბებო, ქართული არხია. - აუხსნა შვილიშვილმა ბებიას.

- არა, შვილო, არა, ისეთ არხზე გადართე, სულ ქართულად ლაპარაკობდნენ.

- ბებო, სწორედ სულ ქართულად ლაპარაკობენ. გულდასმით მოუსმინე და ყველაფერს გაიგებ.

- კარგი, მაგრე იყოს, შენ როგორც ამბობ. მაგრამ რაღაც ვერ ვიხსენებ, ძველად სიტყვა „ომბუცმენი“ გამეგოს, ან „სპიკერი“. დავიჯერო, ვითომ ქართულია ესა?

- ომბუდსმენი დამცველს ნიშნავს, სპიკერი კი - თავმჯდომარეს. - მოკლე განმარტება მისცა შვილიშვილმა ბებიას.

- აი, კიდენა ქალაქის მერიო... მერი, შვილო, ჩვენცა გვყავს სოფელში, ღარიბანთ თედოს ცოლი და აბა ქალაქის როგორღა გავიგოთ?

- ბებო, ამ შემთხვევაში მერი ქალის სახელი კი არა, ქალაქის ხელმძღვანელია.

მოხუცი ბიჭის ნათქვამმა ჩააფიქრა, ცოტა ხნით მიფიქდა, შემდეგ ეკრანზე გამოესა-

გაგრძელება მე-19 გვ.

ხულ მოსაუბრე ქალს თითი მიაშვირა და ფიქრი ხმაძალდა განაგრძო:

– ააა, ლაპარაკი ქალაქის თავზე ყოფილა! არა სჯობია, ამ დალოცვილებსაც ეგრე ეთქვათ. მაშ, დავიჯგურო, იმ ენის მოსატეხზე უკეთესი არ არის მაღლიანი ქართული სიტყვები. ქომაგი ან ღამცველი? თუნდაც „თაემჯღომარე“ ავიღოთ – თავში მჯღომარე და მთავარი კაციო. მეტი რაღა გინდა, შე გასამრავლებელო, ერთ სიტყვაში მთელი აზრი დევს, ისე მოქნილი ენაა ჩვენი ქართული. მოხუცმა ტელევიზორის ყურება განაგრძო; ცოტა ხანში შეილიშვილს კიდევ ერთი უცხო სიტყვის განმარტება სთხოვა:

– ბებო გენაცვალოს, „პიარი“ რაღაა, თუ იცი?

– როგორ არ ვიცი, პიარი საზოგადოებრივი აზრია.

– შეილო, ბარემ ესეც მითხარი, ამ ქალმა რომ თეფართი მოუწყო, რას ნიშნავს?

– ფართი ქართულად დღესასწაულია. ნინა ბებომ გაკვირვების ნიშნად დამკნარი ტუჩები წინ გამოსწია.

– აი, მესიჯიო, რომ ამბობს, ნეტა რისი თქმა უნდა? – კითხვა ისევ შეაგება ბიჭს.

– მესიჯი შეტყობინებას ნიშნავს, – ნაძალადევი სიმშვიდით უპასუხა შეილიშვილმა ბებიას.

– სუპერი, სუპერი რაღაა? ამ სიტყვას ყველაფერს წინ რომ ურთავენ? – არა და არ ცხრებოდა ნინა ბებოს ინტერესი.

– „სუპერი“ ჩვენს ენაზე საუკეთესაო.

– ფანი, ჩემო კარგო? რომ გამოაცხადა, ფანები შეიკრიბნენო?

– ფანი თავყანისმცემელს ნიშნავს.

– ასტინგი რაღაა?

– ასტინგი ჩვენებაა.

– ბარე ესეც ამისხენი, შოუ რა არის?

– შოუ სანახაობაა, ბებო, სა-ნა-ხა-ო-ბა!

– დამარცვლით უპასუხა მოთმინებადაკარგულმა ბიჭმა.

მოხუცი ტელევიზორთან ცოტა ხანს კიდევ დარჩა, ეტყობოდა, ქვეყანაზე მომხდარი ამბების მოსმენის ხალისი სადღაც დაკარგვოდა. მერე წამოდგა და ოთახიდან გასვლა დააპირა.

– მირჩევნია, აივნიდან ქალაქს თვალი გადავაფლო, თორემ ასეთი გაუგებარი ქართულის გარჩევას თვით დიდი შოთა და ილიაც კი ვერ შეძლებდნენ. რა დღეში ჩაუგდიათ მაღლიანი ქართული! შეილო, იცოდე, ენაც სწეულდება, ავადდება და თუ ვინმე დროულად არ მიეშველება, კვდება. – თქვა გუნებაწამხდარმა ნინა ბებომ და აივნიდან გასწია.

ჩვენი სადღესღადი პაითხალები

მარიამ ქანთარია

კუდრაჭა მარის შემთხვევით არ გადაუღია სურათი ბასტისა და ბუბუსთან ერთად, იგი კარგა ხანია დაუმეგობრდა ქართველი ბავშვების საყვარელ პერსონაჟებს და ამავე სახელწოდების სტუდიის წევრიც გახდა. „საოცრად გონებაგახსნილი ბავშვია, მეცადინეობებზე ყოველთვის ყურადღებიანია, არაჩვეულებრივი რიტმის გრძნობა და სმენა აქვს“ – ასე ახასიათებენ ოთხი წლის მარიამ ქანთარიას მასწავლებლები. მარის სიმღერაც ძალიან უყვარს და ცეკვაც, თითქოს „ბასტი-ბუბუში“ არ ყოფნიდეს, სახლშიც სულ ცეკვავს, სულ მღერის, სულ დახტის და ხალისობს, წუთითაც არ ჩერდება. ძალიან ბევრი ლექსი და სიმღერა იცის, „დედა-ენა“ ხომ თავიდან ბოლომდე აქვს გაზეპირებული. თხოვნა-ხვეწნა არასოდეს სჭირდება, არც დამორცხვება იცის (ქალი სცენას გაშინაურებულია და როგორ დაიმორცხვებს?!), სიამოვნებით გიმღერებთ, იცეკვებს კიდევ და ლექსსაც სხაპასხუპით წაგიკითხავთ. მარის ძალიან უყვარს ზღაპრები და მულტიპლიკაციური ფილმები, უამრავი რამ აინტერესებს და გაუთავებლად ეკითხება უფროსებს: რატომ? ვინ? რა? როგორ?

ამ გაზაფხულზე მარიამ ქანთარიამ წარჩინებით დაამთავრა პირველი სასწავლო წელი „ბასტი-ბუბუს“ საბავშვო ბაღში და ახლა უკვე მეორე საფეხურზე აგრძელებს მეცადინეობას. ჭკვიანი, ნიჭიერი, ხალისიანი და კეთილი გოგონა ყველას ახარებს და მთელი სერიოზულობით ჰპირდება, რომ გავიზრდები ყველას, ყველას გასახელებთ – მშობლებსაც და მასწავლებლებსაცო.

ჩოდის ბჭინოვს თავს ზოდნიოვჲად ივო მასწავლებელი?

მიწვდა სასწავლო წლის დაწყების მაუწყებელი ზარის ხმა, საერთო ჟრიაბულიც თანდათან ჩაცხრა და დაბნეული, შემერთალი პირველკლასელები დედებისკენ ყურება-ყურებით გაჰყვინ უკან ქალბატონს, რომელიც ამიერიდან მათი პირველი მასწავლებელი გახდა და ასეთად დარჩება მთელი სიცოცხლის განმავლობაში. ამ პატარებმა ჯერ არ იციან, როგორ გაუღიმა ბედმა, რომ სწორედ იხოლდა მასწავლებლის კლასში მოხვდნენ, ჯერ არც ის უწყიან, რომ მისი სიყვარული საშუალოდ გაიდგამს ფეხებს თითოეული მათგანის სულსა და გულში. სამაგიეროდ ის იგრძნეს შეუმცდარად პირველივე გაკვეთილზე, რომ შეუძლიათ მიენდონ ამ პირლიმილიან, ალერსიან ქალს, რომელიც კეთილიც აღმოჩნდა და ლამაზიც, რომელსაც კოხტადაც აცვია და ხმაც ძალიან კარგი აქვს

(ასე დახასიათა იხო მასწავლებელი თითოეულმა, როცა 1 სექტემბერს სკოლიდან დაბრუნებულს ჰკითხეს, აბა როგორი მასწავლებელი გყავსო). კმაყოფილები დარჩნენ ამ პატარების მშობლებიც, რადგან დარწმუნდნენ, რომ ჭეშმარიტ მასწავლებელს ჩაბარეს შეილები. ყველაზე ბედნიერი კი, როგორც ავერ თითქმის 40 წელია ყოველ 1 სექტემბერს, თავად იხოლდა კუხიანიძე ჩანდა – მან ზომ წელს პირველკლასელთა მორიგი ნუაიდი ჩაიბარა დასაფრთხიანებლად და მამასადაძე, შეუძლია ახლა მათთვის გაიღოს სიყვარული და სითბო, ასე გამოუღვლედა რომ იტყვის მისი გული, მამასადაძე, შეუძლია ახლა მათ მოახმაროს მთელი თავისი ცოდნა და გამოცდილება, ასე უხვად რომ დაუგროვდა ამ წლების მანძილზე მამასადაძე, ისევე უნდა გაუძღვეს ცოდნის სამყაროსკენ ამ 6-7 წლის გოგო-ბიჭებს, ასე სხვადასხვანაირები რომ არიან – ცელქები და დამჯერები, დინჯები და სულსწრაფები, თამამები და მორიდებულები, გულჩათხრობილები და გულგახსნილები; მან უნდა ჩაუყაროს საფუძველი თითოეული მათგანის პიროვნებად ჩამოყალიბებას.

ამის შეგნება დიდ სიხარულთან ერთად დიდი პასუხისმგებლობითაც ავსებს და იმასაც შეახსენებს, რომ მოდუნების, ადვილზე ტკეპნის, საკუთარი გამოცდილების იმედად ყოფნის უფლება არა აქვს, იმიტომ რომ ქვეყანას მომავალს უზრდის, უზრდის თაობას, რომელმაც ხვალ-ზეგ საქართველოს ბედი უნდა ჩაიბაროს. ამიტომაც არ ჩერდება, მიღწეულით არასოდეს კმაყოფილდება, სულ ეძებს, სულ იმის ცდაშია, რომ ერთი გაკვეთილი მეორეს არ ჰვაგდეს, რომ ბავშვებს ყოველთვის მოუხაროდეთ სკოლაში, რომ მის მიერ მათ გულებში ჩათესილმა სიკეთემ და სიყვარულმა მერე და მერე ძლიერ, სიცოცხლისუნარიან ნერგებად იხაროს, და კიდევ – თუმცა დიდი დრო გაიდა, არასოდეს ავიწყდება საკუთარი მასწავლებლის შეცდომა, რომელმაც მასწავლებლობა გადაწყვეტინა. ახალი მასალის ახსნას მასწავლებელს თარიღი შეეძალა, მოსწავლე იხო კუხიანიძემ შეუსწორა და კარგადაც დაეხმარა – მასწავლებელი ჯერ გაუწერა, მერე კი კლასიდან გამოაგდო. სწორედ მაშინ გადაწყვიტა უსამართლოდ დასჯილმა და გაგულისებულმა თავადაც მასწავლებელი გამხდარიყო და თუ მოხდებოდა და

რადაც შეეშლებოდა, მეორე, უფრო დიდი შეცდომა არასოდეს დაეშვა.

ქუთაისი პედაგოგიური ინსტიტუტის პედაგოგია-მეთოდის ფაკულტეტის კურსდამთავრებული, I ხარისხის დიპლომის მფლობელი ახალგაზრდა მასწავლებელი იხოლდა კუხიანიძე 1969 წელს მოვიდა თბილისის იან ამოს კომენსკის სახელობის 24-ე საშუალო სკოლაში დაწყებითი კლასების მასწავლებლად და დღემდე დიდი სიყვარულით, უღვივი ენერგიით და საკუთარი პროფესიის უდიდესი მნიშვნელობის შეგნებით ემსახურება პატარების აღზრდა-განათლების საქმეს. ამიტომაც არის აღიარებული ერთ-ერთი საუკეთესო პედაგოგად ქვეყანაში, ამიტომაც სცემენ პატივს კოლეგებიც, ყოფილი მოსწავლეებიც და მათი მშობლებიც.

იხოლდა კუხიანიძე 15 წელია ხელმძღვანელობს დაწყებითი კლასების მეთოდგაერთიანებას, წლების მანძილზე იგი სკოლის დირექტორის მოადგილე იყო დაწყებითი კლასების ხაზით; ქალბატონი იხოლდა სულხან-საბა ორბელიანის სახელობის პედაგოგიური ინსტიტუტის სახელმწიფო გამოცდებზეც რამდენჯერმე მიიწვიეს ასისტენტად. მის მიერ კონფერენციებზე წაკითხული მოხსენებები ყოველთვის გამოირჩევა კონკრეტულობით, საქმიანი ხასიათით და პრაქტიკული მნიშვნელობით. ამიტომაც არავის გაკვირვებია, როდესაც მას ჯერ მასწავლებელ-მეთოდისტის წოდება, 1995 წელს ჩატარებული ატესტაციის შედეგად კი უმაღლესი კატეგორია მიენიჭა. ისიც ყველამ ბუნებრივად ჩათვალა, რომ სარაიონო კონკურსში მან წლის საუკეთესო მასწავლებლის წოდება მოიპოვა, მერე კი საუკეთესო მასწავლებლების გამოსავლენ საქალაქო კონკურსში მიღწეული წარმატებებისათვის განა-

თლების სამმართველომ დიპლომით დააჯილდოვა.

იხოლდა კუხიანიძის სარაიონო და საქალაქო ღია გაკვეთილები, რომლებიც ტელევიზიითაც გადაიცა, ბევრი მისი კოლეგისათვის სანიშნოდ იქცა.

იხოლდა მასწავლებლის ხელმძღვანელობით მომზადებულ საინტერესო, მრავალფეროვან ღონისძიებებს და ექსკურსიებს ზომთვლა არა აქვს: ანბანის ზეიმი თოჯინების თეატრში, საახალწლო მეჯლისის რეინიგზელთა კულტურის სახლში, შეხვედრა მირზა გელოვანის დასთან, შეხვედრა მწერალთა კავშირში და სხვა მრავალი.

რა თქმა უნდა, ქალბატონ იხოლდას მისი ღვაწლის ოფიციალური დაფასებაც ახარებს, კოლეგების პატივისცემაც, პედაგოგიური საზოგადოების მიერ მისი პროფესიული ოსტატობის აღიარებაც, მაგრამ ყველაზე მეტად მას ის სიყვარული და პატივისცემა ახარებს, ბავშვების მხრიდან რომ გრძნობს, ხოლო ყველაზე ბედნიერად მაშინ გრძნობს თავს, როცა გაიგებს, რომ მისმა ნამოწაფარებმა ქვეყნისთვის სასიკეთო საქმით, ზნეკეთილობით გამოიჩინეს თავი, ასეთები კი იხო მასწავლებლის სასიკეთო მშრომლებში მრავლად არიან და მომავალშიც მრავლად იქნებიან. ასეთები არიან მისი საკუთარი შვილებიც – ვახტანგ და ზინაიდა ლაშქარაძეები.

11 წლის ნინო გარბაშვილი გარდაბნის რაიონის სოფ. ლეშხანის საფუძვალ სკოლის VII კლასის მოსწავლეა. ნინოს კალიან უყვარს ლეშხანის ფერა და პოეტობაში ოცნებობს, ამის საყვარელი პოეტი გალუკტიონ ტაბიძე. თავისი პირველი ლექსი ნინო თამარს მიუძღვნა, რომელიც მასთან მიიღო საჩუქრად. მანაც მანამ ვინ მოხვდება თამარული მიიტანა და ნინოს და ამს მას გამოუცხადა, რომელიც ამ ყველაფერს ლექსებს დაწერს, თამარულიც იმას არგავს. ნინო იმარჯვს და თამარულიც მას არგო.

* * *

მე სვანი ვარ და მიყვარს სვანეთი...
 ზვიადი სვანეთი, ჩემი სვანეთი,
 ამოსასუნთქი და მოსასვენნი,
 იქ არის მთები უშბა და შხარა,
 ორ სოფელს შორის თეთრი თეთნულდი.
 სალოცავები წმიდათაწმიდა,
 და ადგილები მონათლულები,
 ღმერთმა დალოცა ეს ადგილები,
 და ღმერთმა შექმნა ეს ადგილები.

* * *

გუშინ თოვლი მოდიოდა,
 დღეს კი გადაიდარა.
 დღეს ნიავი ამოვარდა,
 სიო, ცელქი, გრიალა.
 მალე წვიმაც მოგვესწრება,
 დაასველებს ქვეყანას.

ლელა ჩოგანაშვილი თბილისის რაიონის სოფ. ლეშხანში ცხოვრობს და სწავლობს. ამჟამად ლელა მე-9 კლასის მოსწავლეა. უფრო კუბანტარული სახეობა აინტერესებს და მოსწონს, კალიან უყვარს პოეტი და თამარულიც ცდის კალამს, პირველი ლექსი კი მამინ დაწერა, როცა მე-5 კლასში იყო.

* * *

ვარსკვლავებით მოჭედილ ცას
 შევხედე და გამახსენდი,
 ერთ პატარა ლამაზ ვარსკვლავს
 შევადარე შენი თავი.
 დაგაკვირდი... შენი სახე
 შევიცანი თითქოს მასში,
 შევეყურებდი მე შენს სახეს,
 იდუმალ ცას ჩემად ვთვლიდი.
 მინდოდა, რომ დამეძახა –
 ჩამოფრინდი, ჩემთან დარჩი,
 მაგრამ შენ თუ ციმციმებდი
 შორიანხლოს, არსად ჩანდი.
 მონატრებით გადაღლილი,
 უშენობას ჩუმი ვტირი,
 ხელგაშლილი მომლოდინე
 დედამიწას მყოფი გზირი.
 ოცნებაშიც ვერ შევძელი
 შენთან ყოფნის სიხარული,
 ასე უთქვამთ ქართველ ქალზე –
 ოცნებაშიც არ აქვს ბედი.

* * *

იმ შორეულ ნაპირს გაუმარჯოს.
 რომელიც მართლა შორეული გახდება,
 იმ ნატვრას, იმ ოცნებას გაუმარჯოს,
 რომელიც არასოდეს ახდება,
 იმ პირველ გაფრენილ სიყვარულს გაუმარჯოს,
 იმ პირველ მოყვებულ ტკივილს,
 იმ დამსხვრეულ ოცნებას გაუმარჯოს
 და გულში ჩარჩენილ იმედს!

ყვავილის ფერი და სურნელობა

ყვავილის ფერებს მწერთაგან უკეთესად ფუტკარი არჩევს. განსაკუთრებით კარგად არჩევს იგი ყვითელ ფერს, ცისფერს და იისფერს. წითელ ფერს ფუტკარი და კრაზანა ვერ ამჩნევენ. მაგრამ აი, გაზაფხულობით, როცა ველ-მინდვრები ყაყაჩოს ან ტიტას წითელი ნოხით იფარება, ფუტკარი შეუცდომლად პოულობს ამ ყვავილებს. რანაირად? საქმე ის არის, რომ მზე, ხილულ სხივებთან ერთად, ადამიანის თვალისათვის შეუმჩნეველ ულტრაიისფერ სხივებსაც გზავნის დედამიწისკენ. ეს სხივები ყაყაჩოსა და ტიტას განსაკუთრებულ ელფერს აძლევს, რომელსაც მხოლოდ მწერები ხედავენ.

წითელი მიხაკი, რომელსაც დამატებით ულტრაიისფერი შეფერილობა არ გააჩნია, ფუტკარის თვალისთვის სრულიად შეუმჩნეველია და ამ ყვავილის დამამტკვრიანებელიც ძირითადად პეპელაა. პეპელა შორიდანვე ამჩნევს წითელ ფერს და თქვენ წარმოიდგინეთ, ერთმანეთისაგან კარგად განასხვავებს მის ყველა ელფერსაც.

რა არ გამოიგონა ბუნებამ მწერების მოსაზიდავად! მწვანე ფოთლების ფონზე ყვავილი რომ უფრო მკაფიოდ გამოჩნდეს, მისი ფურცლების ის მხარე, რომელსაც მწერი ხედავს, უფრო მკვეთრი ფერისაა, ვიდრე მეორე მხარე.

აი თუნდაც ბოსტნის სარეველა სამფერი ია ავიღოთ. რა საოცრად არის აფერადებული მისი გვირგვინი! ორი ზედა ფურცელი მუქი იისფერია, ორი გვერდითა – ცისფერი, ქვედა ფურცელი კი – თეთრი. ფურცლებს შუა, სიღრმეში, ყვითელი რგოლია ჩახატული, რომლის ცენტრშიაც ნარინჯისფერი მტკრიანებისაგან შეკრული „დილია“ მოთავსებულია. აბა, როგორ ვერ უნდა შეამჩნიო ეს პაწია ია?! ცერცველასა და მის მსგავს მცენარეთა ხუთფურცელა ყვავილს თითოეული ფურცელი სხვადასხვა ფერის აქვს, თანაც მათგან თავისი ფორმით სხვა ფურცლებისაგან განსხვავდება. რა საშუალებას არ მიმართავს ყვავილი – ოღონდი კი მწერმა შეამჩნიოს, ოღონდ კი

ეწვიოს და მის ბუტკოს სხვა ყვავილიდან წამოყოლილი მტკერი მოაცხოს, რომ ნაყოფი წარმოქმნას.

სწორედ ფურცლების ფერით ხდება ფუტკარი, ბევრი ნექტარი აქვს თუ არა ყვავილს.

მწერებს, ისევე როგორც ადამიანებს, შეუძლიათ გამოიცილონ ყვავილის ფერი, რანაირი განათებაც არ უნდა იყოს – ნისლიანი დილა იქნება თუ მზიანი შუადღე, ასევე – მზის ჩასვლის ჟამსაც, როცა ბალახზე მწვამული ფერი წვება ხოლმე.

მაგრამ აი დგება საღამო. ფუტკრები და კრაზანები უკვე ამთავრებენ სამუშაო დღეს და შინისკენ მიფრინავენ. ამ დროს სამალავიდან გამოდიან მწერები, რომლებიც სიბნელეში კარგად ხედავენ. მათ შესხვედრად თეთრ, დახვეულ ყვავილებს შლიან ღამის მცენარეები და თბილ პაერში მწკვევ, ტკბილ სურნელებს ავრცელებენ. ფრთოსანი მეღამური მწერები დილაძვე დასტრიალებენ მათ თავს, წუწნიან ტკბილ ნექტარს და ერთი ყვავილის მტკერი მეორეზე გადააქვთ. მათ გვირგვინის თეთრი ფერი, რომელიც სიბნელეში კარგად მოჩანს, ისე არ იზიდავს, როგორც მისი მძაფრი სურნელება. ამიტომ ღამის მცენარეებს განსაკუთრებულად ძლიერი სუნი აქვთ; გეგონება წყვილადში სურნელოვან სიგნალებს იძლევიანო: „აქ ვარ... აქ ვარ... აქ ვარ...“

ყვავილის სურნელი მწერებს მარტო ღამით კი არ იზიდავს, არამედ დღისითაც. ყვავილის ფერს მწერი მაშინვე შორიდანვე ამჩნევს. ახლოს რომ მოფრინდება, თავისი უღვაშით – ანტენებით ცნობს არომატს და ზუსტად იქ ეშვება, სადაც ნექტარია. რომ იცოდეთ, ერთი და იგივე მწერის ყვავილი მზეში სხვა სურნელებს აფრქვევს, ვიდრე წვიმიან ამინდში. ასევეა – დილით და საღამოს. მწერები კი მშვენივრად კითხულობენ სურნელებათა წიგნს. „მე ამჟამად ცოტა ნექტარი მაქვს, სამაგიეროდ, ტკბილია“, ამბობს ერთი ყვავილი, „მე ბევრი ნექტარი მაქვს!“ – იძახის მეორე. „ჩემი ნექტარი მეტისმეტად სქელია“, – შეშფოთებული დუღუნებს მესამე... ფუტკარი, კრაზანა თუ პეპელა სწორედ იმ ყვავილზე ჯდება, რომლის ნექტარიც იმ წუთს ყველაზე მეტად სჭირდება.

რაც უფრო ნაკლებ ღამაზია ყვავილი, მით უფრო მეტი სურნელება

აქვს. მაინც რა უფრო იზიდავს მწერს – ყვავილის ფერი თუ სურნელი? მეცნიერებმა ცდებით დაამტკიცეს, რომ მწერი, მისთვის საჭირო მცენარის ძებნისას სურნელებას უფრო მეტ მნიშვნელობას ანიჭებს, ვიდრე ფერს. ფუტკარი მხოლოდ ექვს ფერს ამჩნევს, მაშინ, როცა აუარებელ სხვადასხვა სურნელებას ანსხვავებს ერთმანეთისგან.

ფუტკარი, კრაზანა და პეპელა საამო სურნელებას უცებ აღიქვამენ, მერალ სუნს, კი საერთოდ ვერ გრძნობენ. სამაგიეროდ, ბუზებსა და კოლოებს გახრწნილი ხორცის სუნი ყველაზე სანეტარო განცდებს უღვიძებს. იყნოსავენ თუ არა ამ სუნს, ბუზები მყისვე თავს ანებებენ ტკბილ თაფლსა თუ მურაბას და იქითკენ მიეშურებიან, საიდანაც ეს სუნი სცემთ. აი, რატომ არის, რომ ზოგიერთი მცენარე, რომლის დამამტკვრიანებელიც ბუზია, ასე ყარს. ამ მცენარეთა ყვავილს თუ დავეყნოსავთ, აყროლებული ხორცის სუსტ სუნს ვიგრძნობთ. კუნელისა და ძახველის ყვავილებს, მაგალითად, ქაშაყის წათხის სუნი უდის.

ამრიგად, მცენარეთა უმეტესობის დამტკვრიანება ფუტკრების, კრაზანებისა და პეპლების მეშვეობით ხდება. ამ მწერებს ჩახჩახა, სურნელოვანი ყვავილები უყვართ. მხოლოდ მათი წყალობით შეგვიძლია დავტკბეთ შრომანის, თეთრი აკაციის, მიხაკის, ასკილისა და ბევრი სხვა ყვავილის კეთილსურნელებით, მხოლოდ მათი წყალობით არის მდელოები ათასფრად მოქარგულ-მოჩითული. მწერები ველ-მინდვრებში ყველაზე ღამაზ, ყველაზე სურნელოვან ყვავილებს ირჩევენ, ხოლო მცენარეები, თავის მხრივ, ნექტარითა და მტკრით კვებავენ ურიცხვ ფუტკარს, კრაზანას, პეპელას, კოლოსა და კიდევ მრავალ, მრავალ ფრთიან მწერს, რომლებსაც ჩვენ ვერც კი ვამჩნევთ.

მაშასადამე, ბევრი მცენარე უმწეროდ ვერ იცოცხლებს, ვერც მწერები იცოცხლებენ უმცენარეებოდ. მცენარე და მწერი ერთმანეთზე არიან დამოკიდებული და ერთის დაღუპვა აუცილებლად გამოიწვევს მეორის დაღუპვას. ამიტომ, ადამიანი მოვალეა დაიცვას მცენარეები მწერებისათვის, მწერები კი – მცენარეებისათვის.

ეს საოცარი ამბავი ინგლისის ქალაქ ლივერპულში მოხდა. სტაფორდშირული ტერიერის 12 კვირის ლეკვი ჯეიკი თავისთვის თამაშობდა, დახტოდა, დარბოდა, მხიარულად წკმუტუნებდა. მაგრამ უეცრად მოიწყინა, შეწუხებული აწკაწკავდა, ადგილს ვეღარ პოულობდა, ხან კუთხეში მიეგდებოდა, ხან საცოდავი თვალებით მიაჩერდებოდა პატრონს, თითქოს შველას თხოვდაო. როცა არც მოფერებამ გაჭრა და არც დატუქსვამ, ჯეიკის პატრონი, ჯონ მელეტი მიხვდა, რომ მის საყვარელ ძაღლს რაღაც შეემთხვა და ადარ დაუყოვნებია, სასწრაფოდ ვეტერინარს მიუყვანა. ვეტერინარმა გასინჯა „პაციენტი“ და გადაუდებელი ოპერაცია გადაუწყვიტა. თუმცა ყველაფერი კარგად დამთავრდა, მაგრამ თვით მრავლისმნახველი ცხოველების მკურნალიც კი გაოგნებული დარჩა – ჯეიკს თამაშ-თამაშში კარგა მოზრდილი სამზარეულოს დანა გადაეყლაპა. ცხადია, ძაღლის პატრონიც გაოცდა, არანაკლებ გაკვირვებული მიაჩერდა მისი მუცლიდან ამოღებულ დანას თვით ლეკვიც – მაინც როგორ გადამცდა ეს ამხელა საგანო?!

ერთი დაქალი მყავს, ძალიან კარგი ურთიერთობა გვაქვს, მაგრამ მისი რაღაც-რაღაცები არ მომწონს. როცა მარტო მე და ის ვართ ხოლმე, ყველაფერი კარგად არის, მაგრამ როგორც კი სხვები შემოგვიერთდებიან, მაშინვე ჩემს „გაშაყირებას“ იწყებს, დამცინის, ცდილობს დანარჩენების თვალში დამამციროს. მე კი ვერაფრით ვპასუხობ, მასავით ხომ არ მოვიქცევი? არ ვიცი რა ვქნა, მეგობრის დაკარგვა არ მინდა, არადა, ძალიან მწყინს, ასე რომ მექცევა.

ნათია, 13 წლის.

ნათია, დაფიქრდი, იქნებ რაღაც მიხეზით შენს მეგობარს რცხვენია შენთან რომ მეგობრობს და უნდა სხვებს დაანახვოს ვითომ შემთხვევით აღმოჩნდა იმ დროს შენ გვერდით. რადგან არაფერს ეუბნები და უფლებას აძლევ, ასე მოგექცეს, ამით შენს „დაქალს“ უბიძგებ კვლავ და კვლავ გაიმეოროს მსგავსი გამოხდომები. თამამად იმოქმედე, ნუ დაუძალავ შენს მეგობარს, რომ გწყინს, როცა ასე იქცევა. თუ ის მიხვდება თავის შეცდომას და მოინანიებს, თქვენ მომავალშიც იმეგობრებთ, ხოლო თუ შენს აზრს რომ მოისმენს, ზურგს შეგაქცევს, ჩათვალე, რომ ასეთი ვაიმეგობრის დაკარგვით ბევრს არაფერს დაკარგავ.

ბევრი ვინმე მეუბნება, რომ საშინლად დავდივარ, დედაც სულ იმას მიხიჩინებს უშნო სიარულის გამო თავს იმაზინჯებო. ექიმთანაც კი წამიყვანეს, ჯანმრთელობის მხრივ ყველაფერი წესრიგში მაქვს, არც ხერხემალში მაქვს რაიმე გადახრა და არც სახსრებში. იქნებ ამიხსნათ, რა მოქმედებს ადამიანის სიარუ-

ლზე და როგორ შეიძლება, სიარული შევიცვალო?

ქმინი, 14 წლის, ქ. ბორი

უწინარეს ყოვლისა, უნდა გითხრათ, რომ სიარულზე მარტო ხერხემლის მდგომარეობა კი არ მოქმედებს, არამედ კუნთების ტონუსი, მოძრაობის ტემპი, რიტმულობა, კოორდინირებულობა. ჩვენი რჩევა ასეთი იქნება: მოდი, ყურადღებას ნუ მიაქცევ სხვების აზრს და საკუთარ თავს თვითონ შე-

რასაც მხოლოდ ფიციუს გახსნობდი

ხედე გარეშე თვალთ, გაიარ-გამოიარე სარკის წინ და დააკვირდი, მაინც რა არის უშნო შენს სიარულში. ლამაზი სიარულს მაშინ ეთქმის, როცა ადამიანს ზურგი და მხრები სწორად უჭირავს, მუცელი არ ეტყობა, ხელები თავისუფლად აქვს, ფეხები კი სიარულისას მუდამ მუხლებში მთლიანად გამართული აქვს. სარკის წინ წაივარჯიშე, მერე კი ქუჩაში რომ გახვალ, ვიტრინებში საკუთარ ანარეკლს დააკვირდი, ეჭვი არ არის, რომ სულ ძალე მშვენიერად ივლი.

ნოემბერში 15 წლის ვხდები, მაგრამ ძალიან არ მომწონს სა-

კუთარი თავი, არ მომწონს, როგორ ვცხოვრობ, არც მეგობრები მყავს, არც რომელიმე ბიჭი მომწონს, სიყვარულზე ხომ საერთოდ არ ვლაპარაკობ. გულგახსნილი არავისთან ვარ, ცხადია, არც მშობლებთან. რა თქმა უნდა, დედას და მამას ვუყვარვარ, მაგრამ არასოდეს უცდიათ ეკითხათ, ასე რატომ ვარ, მგონი, ვერც კი ამჩნევენ, რომ სკოლის შემდეგ სულ სახლში ვზვივარ, არავისთან დავდივარ, არც ჩემთან მოდის ვინმე, ტელეფონითაც კი არავის ველაპარაკები, განსაკუთრებულად არაფერი მაინტერესებს, სწავლითაც ჩვეულებრივ ვსწავლობ, არც კარგად, არც ცუდად, არც ჩაცმა მაინტერესებს. არაფერი არ მტკივია, მაგრამ არ ვიცი, შეიძლება მკურნალობა მჭირდება, ბევრჯერ მიფიქრია, იქნებ ფსიქოლოგის დახმარება მჭირდება-მეთქი, მაგრამ მეშინია დედა და მამა განგაშს ატეხენ და მერე რა მოხდება, არ ვიცი.

კუსო, 14 წლის.

კუსო, ასე ძალიან ნუ გაიმდაფრებ მდგომარეობას, შენს ასაკში მსგავსი რამ ბევრს ემართება და ეს პრობლემა ადვილად დასაძლევია. სწორად გიფიქრია, ფსიქოლოგის დახმარებით უფრო ადვილად გამოხვალ ამ მდგომარეობიდან. მშობლების განგაში კი ნუ შეგაშინებს, რა თქმა უნდა, ისინი შემოთვლიან, მაგრამ გვერწმუნე, მათ იმის შეგნება და ტაქტი ეყოფათ, რომ საკუთარი საქციელით გული კიდევ უფრო არ დაგიძძიმონ. ისე რომ ნულარ დააყოვნებ, გაანდვე მათ ყველაფერი – ისინი ფსიქოლოგსაც შეგიჩვენებ და დათრგუნული მდგომარეობიდან გამოსვლაშიც დაგეხმარებიან.

ოფომსერი

ჩიული გარბავა - 90-იანი წლების ხეივანი

ერთხელ მხოლოდ, ისიც კილში...

ყველას, და მათ შორის მეც, მიყვარს მაღალი, მწვანით, ყვავილებით მორთული მთა. გაზაფხულის სუნი, ახლად ამოწვერილი ბაღები, ახლადდა-მდნარი ყინულისათვის რომ უკაბინა, უწყნებლად ამოქრინა თავი და შეკრებს შუბს, მზე კი ამაყად დაკურებს მთას და თითქოს მისი სხივები მოიწვევს დაბლა, სადაც უზარმაზარი ტალღები ერთმანეთს ეჯიბრება, თუ რომელი დარჩება გამარჯვებული. და მინც, რა საინტერესო და სასამოვნოა ამ ტალღების ორიბრძოლის ყურება, ყურება და შერე განსვლა. ნეტავ რისთვის ეჯიბრებიან? რა უნდათ? რა მიზანი ამოძრავებთ? ეჩნებ ბუნებაშიც შური, ბოლმა და სიძულვილია, არა, ამის დაჯერება არ მინდა, არა, არ მინდა ამით შეუვრაცხო მშვენიერი დღეაზურება. მარჩენია ისევ წარმოუდგინო ზღვის სანაპირო, ქვიშა, პალმები, თილიები, ზღვის შუევი და ახლად მიქცეული ტალღის შემდეგ, დარჩენილი ქვიშის ვახანის ხმა.

მაგრამ ამაყად ყველაფერი მაეიწყლება, მაეიწყლება მშვიდი მთა, მშფო-თარე ზღვა და თვალწინ მიდვას ვაყას ხეივი წიფელი, რომელსაც ყოული შარტავის შეფარება შეფარება და ამისი არ შემრცხება, რადგან მე ვადარებ ხელ წიფელს ყოული შარტავას და არა პარიჟს.

„ხეივი წიფელი უღრანს ტყეში მოსულიყო, ერთი კლდის თავზე. ამ კლდეს ხავერდით მქვანე ხავსი გადაკვრიდა, ხეივის წიფელს სხვა ხეები შორს უდგანან. მას წასვლია სიცოცხლის ნიშანწყალი: სამი ტოტელი შერჩენა შუა წელს ქვემოთ. ზედა ტანი მოტეხილა და ხეში ჩანსატელა, გახიფელა. ამ სამს ტოტელს წელიწადში მარტო ერთს გამოუვა ხილმე სამი თუ ოთხი ფთილი, ისიც ფერწასული, დამტნარი, გაყვითლებული. ზამთრობით, როდესაც აფილის დედა ზღაპარს ყვება, სხვა ხეები შეუბუნლურებენ ხელს წიფელს, რას გამტერებულარ, საწვალო. ერთი უფელ რას ამბობსო, ამაზე წიფელი ამოცნენებს და არც აუად, არც კარგად ყურს არ ათხოვობს ამ ამაყ მცენარეებს, მაგრამ ადგლის დღის ზღაპარს ყურს უდღებს. თითოეული მისი სიტყვა ლახვარით გულზე ესობა და უჩურჩავ ცრემლს ღვრის...“

ეს მცირედი ხელ წიფელზე, ახლა კი ყოული შარტავაზე, კაცზე რომელსაც მე უღელს პატებს ვცემ, ვამაყობ მისით. მისი სიმწვეით აღფრთოვანებული და ერთგვარად შემთხვეულიც კი ვარ. მან გვიჩვენა სიმწვეისა და ვაყაცოლის თვალსაჩინო მაგალითი. 90-იან წლებში ეს მხოლოდ ერთეულებმა შეძლეს.

ყოული შარტავა მამან დანინა აფხაზეთის უჩუჩაესი საბჭოს თავმჯდომარედ, როდესაც ჩვენი ქვეყანა მოსილი იყო ბურჟუაზი, რომელსაც ვისი ვაყაცოლა ძალიან ძვილი, შეუძლებელი იყო, აფხაზეთის სიცოცხლის ნიშანწყალი არ აწვდა. მას არ ჰქონდა არც ეკონომიკა, არც მრეწველობა და არც არაფერი. ერთადერთი ნათელი წერტილი იყო ყოული შარტავა, ხეივი წიფლის ის ტოტე, რომელიც ოთხ ფთილს იხსამდა, ბატონი ყოლისთვის ეს ფთილები იყო: მხენობა, ვაყაცოლა, ხალხის სიყვარული და ბრძოლა სამშობლოსათვის, აფხაზეთისთვის, რომლის ღირსების შესანარჩუნებლად მან სიცოცხლე გაწირა, გაწირა და ამით იხსნა საქართველო ჩამოუბანელი სირცხვილისაგან. დარწმუნებული ვარ, როდესაც ყოული შარტავა აფხაზეთის უჩუჩაესი საბჭოს შერბამში იჯდა და აფხაზეთი ფაქტობრივად გაყვდილი იყო, მას ბევრი უჩრევდა სოხუმის დატოვებას, მაგრამ იგი ჩაიკინებდა ამ უფუერი ხალხის ნათქვამზე, მწარედ ამოცნენებდა და კვლავაც ყურს უდღებდა ბედისწერის მწარე ზღაპარს, რომლის თითოეული სიტყვა ლახვარით ესობდა გულზე და ალბათ ფიქრობდა:

„რაც ტანჯულა ეს ქვეყანა ტანჯავდ ეყოფა, მოუცი ძლი დავრდიმოსსა, კვლავ აღდვობისა. სახელოანი განუხლე წარსული დღეთ ყოფა მამა-პაპური სული, გული მოჰმადლე შეილსა“.

ისევე როგორც ვაყას და მის „ხეივი წიფელს“, ყოული შარტავასაც მთელი ჩვენი საზოგადოება (ფრჩხილებში) იცნობს, მაგრამ მათ ორივეს აკლიათ ერთ შემთხვევაში ბუნების, მეორე შემთხვევაში საზოგადოების ყურადღება. ჩვენდა საკვალად, საზოგადოება სათანადოდ ვერ აფასებს მათ ღაწულს ლიტერატურისა და სამშობლოს წინაშე. ჩემი ზრით ყოული ჩვენგანის შეურაცხყოფაა, როდესაც ყოული შარტავას მხოლოდ მის დაბადების დღეზე „ხეივი წიფელს“ კი ვაყას ოუბილზე იხსენებენ.

მე მაინც ასე მინდა ჩავამთავრო ეს ჩემი პატარა ჩანაწერი: ეს თქვენ გაემარჯოთ, 90-იანი წლების ხეივი წიფელი, ბატონი ყოული!

„ნეტავი ბევრი ვაზარდოს შენისთანები დღეაბა, სამშობლოს სამსახურისთვის ჩაწვი ვეკუროსის ზენამა!“

დავით ჯიშკარიანი,

თბილისის 173-ე საშ. სკოლის X კლასის მოსწავლე.

ერთხელ დაწოლის წინ ჩემი პატარა სოფელი გამახსენდა და დაძინებამდე სულ მასზე ვფიქრობდი. დილით კი ვისხენებდი, თუ რა ლამაზი იყო ის, მტერთაგან აუღებელი, სადაც ხალხი ისე ცხოვრობდა, როგორც ადრე მშვიდობის დროს. სოფელი, რომელსაც ეძინა მშვიდად, როგორც უდარდელ ბავშვს. სოფელი, რომლის ქუჩები დარაჯად ედგნენ ორსართულიან ქვეითკრის სახლებს, სოფელი, რომლის სიჩუმეს მხოლოდ აქა-იქ მყეფარე ძაღლის ხმა არღვევდა და ეს მყედროდამე მე აფხაზეთისაგან დატყვევებულ, გამწარებულ და მათი სისასტიკის შემყურე ნამტირალევე ჩემს სოფელში განახლებამი“ გავატარე. მაგრამ იმ დამეს მას არაფერი ამის მსგავსი არ ეტყობოდა, მის შავ მიწაზე საკუთარი შვილების წითელი სისხლის კვლიც აღარ დარჩენილიყო და ეს ტანჯული მიწა გაზაფხულის მოსვლას ზეიმობდა. იგი სადღესასწაულო ტანსაცემელში იყო გამოწყობილი, სურდა მისი ბედნიერება ყველას გაეზიარებინა. სოფლის მცხოვრებლებს გოდების ნაცვლად მზიარული სიმღერის ხმა ესმოდათ. ღმერთმა შეისმინა მათი ლოცვა-ვედრება. ისინი დაბრუნდნენ თავიანთ მიწა-წყალზე, მათ გაადვივეს ათი წლის წინ გაციებული კერია, მათ გულში გამამფრდა გრძობა სიყვარულისა, იმ სიყვარულისა, რომელიც ყოველ ჩვენგანს გააჩნია საკუთარი სახლის მიმართ. ათწლიანი ლოდინის შემდეგ ისინი დაბრუნდნენ იქ, სადაც დაიბადნენ, გაიზარდნენ და სიკვდილის შემდეგ აპირებდნენ დაკრძალვას, თუმცა სიკვდილზე ჯერ არ ფიქრობდნენ, მაგრამ იცოდნენ, რომ ეს ცხოვრების მწარე კანონია და სურდათ საიქიოში მშობლიური მიწა ბამბად მოჩვენებოდათ, ეს ხომ მათი დიდი ხნის ოცნება იყო, ოცნება რომელიც რეალობად იქცა, ოცნება, რომელსაც მე, გამოღვიძებული, ველოდი და გული მწყდებოდა, რომ ყოველივე მხოლოდ ერთხელ ვნახე და ისიც სიმშარში...

ლიპა შატავა,

თბილისის 173-ე საშუალო სკოლა, IX კლასი

ჩემი სოხუმი

შავი ზღვის გრილი ნიაგი, პალმების გრძელი ჩრდილები, მუდამ მწვანე და ლამაზო, სოხუმო, გენაცვალები! თუ კი არსებობს ქალაქი, ედემის ბაღად ქცეული, ეს არის ჩემი სოხუმი, მზის შუქით განათებული. ვისაც უნახავს სოხუმი, მისი წარმტაცი ბუნება, ნეტავ, ასეთი ქალაქი სხვაგანაც თუ ეგულება?!

თინათინ ჯიშკარიანი,

თბილისის 173-ე საშ. სკოლის VIII კლასის მოსწავლე.

შოკოლადი

სიტყვა „ჩოკოლადი“ ევროპელთაგან პირველმა ესპანელმა კონკისტადორებმა გაიგონეს 1519 წელს, მათ მიერ გაძარცვულ აცტეკთა დედაქალაქში. აცტეკები „ჩოკოლადის“ ეძახდნენ ცხელ სასმელს, რომელსაც ამზადებდნენ დაფხვნილი კაკოსაგან, ცხარე წიწაკის დამატებით.

ევროპაში ესპანელებმა თან ჩამოიტანეს აცტეკთა მეფის მონტესუმას საყვარელი საჭმლის – შოკოლადის დამზადების რეცეპტი, რომლითაც კაკოს უმატებდნენ თაფლს, აგავის წვეს და ვანილს.

მთელი 200 წელი შოკოლადი იშვიათი, ძვირადღირებული და მხოლოდ რჩეულთათვის ხელმისაწვდომი საჭმელი იყო. მეთვრამეტე საუკუნეში კი საფრანგეთში მას მხოლოდ დედოფალი მიირთმევდა.

ცნობილმა შვედმა ნატურალისტმა კაკოს ხეს ღმერთების საჭმელი – „კაკაო დეობრომა“ უწოდა.

კაკოსა და შოკოლადს კალორიულობითა და ცილა-ცხიმების შემცველობით ერთ-ერთი პირველი ადგილი უჭირავს პროდუქტებს შორის. მცენარე კაკოს პარკუჭების 15% ცილას და 19% ნახშირწყალს შეიცავს, ხოლო 10 გრამი შოკოლადის კალორიულობა 600 უდრის. 60 წლის წინათ კაკოს პარკუჭებში აღმოაჩინეს ტონუსის გამაძლიერებელი ნივთიერება თეობრომინი. ამ ნივთიერების 0,4% ძალას მატებს და გამამხნეველად მოქმედებს ადამიანზე, 10 გრამი კი უკვე სასიკვდილოა.

კაკოს დამახასიათებელ სუნს 40 სხვადასხვა აქროლადი მინარევი აძლევს. კაკოს ერთი ხე 500 გრამიდან 2 კილოგრამამდე ნაყოფს იძლევა.

შაქარი

ალექსანდრე მაკედონელის მებრძოლები პირველნი იყვნენ, რო-

სოსა ჩაი საბნაპოს მოსასპ

მელთაც შაქარი იგემეს და შეარქვეს „თაფლი უფუტკროდ“.

ევროპაში შაქარი XII საუკუნეში შემოიტანეს ჯვაროსნებმა, ხოლო შაქრის წარმოების დამწყებნი სიცილიელები არიან.

შაქარს მის სამშობლოში – ინდოეთში დიდხანს წამლად თვლიდნენ. სამკურნალო საშუალებად მისი გამოყენება დაიწყო ევროპაშიც. რუსეთში შაქრის საწარმოებად შემოდებული იყო განსაკუთრებული სააფთიაქო ბრძანებულება.

წამლად გამოყენებული შაქარი ნამდვილი საწამლაევი გამოდგა დიაბეტით დაავადებულებისთვის, მაგრამ ადამიანი შაქარს ისე დაეჩვია, რომ საჭირო გახდა მისი სუროგატის გამოგონება.

ბლოკადის პერიოდში საფრანგეთისათვის რომ „შაქრის შიმშილი“ აეცილებინა, ნაპოლეონმა ერთი მილიონი ფრანკი გამოყო პრემიად იმათთვის, ვინც გამოიგონებდა ლერწმის შაქრის შემცველ პროდუქტს. ამ პრემიამ სტიმული მიესცა შაქრის ჭარხლის წარმოებას.

ჭარხალში შაქარი 1747 წელს გერმანელმა ქიმიკოსმა მარკგრაფმა აღმოაჩინა. შაქრის ლერწმის სხვა შემცველებიდან დიდი წარმატებით სარგებლობდა ნეკერჩხლის შაქარი, რომელიც პირველად ჩრდილოეთ ამერიკაში მიიღეს. ერთი ხე იძლეოდა 1,5 – 2 კგ. შაქარს.

მსოფლიოში შაქრის ჭარხლის პირველი დიდი ქარხანა აშენდა საფრანგეთში.

1825 წელს ტემზის ქვეშ პირველი გვირაბის გაყვანის დაწყებას მიეძღვნა ბანკეტი, რომელზეც

სუფრის მთავარი მშვენიერება შაქარი კრისაგან გაკეთებული გვირაბის უზარმაზარი მაკეტი.

XX საუკუნის შაქარმა დაკარგა „ტკბილი“ კონცენტრატის სახელი, ცვილონის კენკრისაგან მიღებული ნივთიერება 1500-ჯერ უფრო ტკბილი გამოდგა.

ყველი

ყველი კვების უძველესი პროდუქტია. არისტოტელეს მოყავს ყველის ამოყვანის სხვადასხვა ხერხები. ვარონი აღწერს ყველის გემოზე ცხოველთა საკვებისა და სხვა გარემოებათა გავლენას, ხოლო კოლუმელა – ყველის კეთების უძველეს ტექნოლოგიას.

დამზადების სხვადასხვა ხერხის წყალობით ერთი და იგივე რძისაგან შეიძლება მივიღოთ 200 ხარისხის ყველი.

ყველის დამზადების პირველი დაწერილი რეცეპტი აღმოჩენილია 1390 წლის სამზარეულო წიგნში, რომლის ავტორია ინგლისის მეფე რიჩარდ II მეფე-მზარეული.

მსოფლიოში ცნობილი ყველი როკფორი პირველად დამზადდა საფრანგეთში 900 წლის წინათ.

არქეოლოგიური გათხრები მოწმობენ, რომ აზიაში ყველი ცნობილი იყო ჩვენს ერამდე რამდენიმე ათასი წლის წინათ. ამჟამად კი მსოფლიოში ყოველწლიურად მზადდება დაახლოებით სამი მილიონი ტონა ყველი.

ყველის „ბიბლიოგრაფია“ 6500-ზე მეტი ტომისაგან შედგება.

500 წელია ინგლისში გლოსტერშირის საგრაფოში კუპერ-ხილის ბორცვზე ეწყობა არაჩვეულებრივი შეჯიბრება: ბორცვიდან აგორებენ ოთხკილოგრამიან მრგვალ ყველს. ვინც პირველი დაწვევა, ყველს იღებს საჩუქრად.

გასული საუკუნის მიწურულს მსოფლიო გამოყენებისთვის კანადის ქალაქ პერტის მეყველეებმა დაამზადეს 10-ტონიანი გიგანტური ყველი, ხოლო ამავე ქალაქის მცხოვრებლებმა ყველის პატივისაცემად ძველი აღმართეს.

პოეზიის ერთი გვერდი

ნანა ღვინევაძე

ანზორ აბულაშვილი

ხალხის ნათელ-მირონი

სიმრავლეშია უკვდავება ქართველო, შენი!

ხალხს არასდროს შეშლია,
 ვინ უფროა წინარე...
 დრო არასდროს ჩერდება,
 მიდის, როგორც მდინარე...
 შვილსაც თვითონ ნათლავდა,
 მეფეებს ხომ მეტადრე, -
 ერთს მგლისთავა შეარქვა,
 ერთსაც თავდადებული,
 ერთს რეგვენიც აკადრა,
 ერთს უწოდა ბრწყინვალე!
 ხალხს არასდროს შეშლია,
 ვინ ვისზეა წინარე.
 ხალხის ნათლული არის
 დიდი დავით მეოთხეც, -
 აღმაშენებელი -
 დაუმაღლა ყოველმან!
 დიახ, ახლა სახელი
 ზედსართავად რაც ითქმის,
 არის ზეპირგუჯარი,
 დრო რომ ვერას დააკლებს.
 კარგი თუ შეუგინე,
 ქართველი თავს შეაკლავს
 ავზე ავი უთქვია,
 კარგზე არ შურს მირონი.
 მირიანსაც უმაღლის,
 ერეკლესაც უმაღლის,
 თამარი ხომ ხატია,
 მზისებრ დასაფიცარი, -
 მათი სახელებით გვაქვს
 მტკიცე გულის ფიცარი.
 ხალხს არასდროს შეშლია,
 ვინ ვისზეა წინარე, -
 ერთს შეარქვა რეგვენი,
 ერთს - გიორგი ბრწყინვალე!

ათი მემკვიდრის გასათობად დანთებულ კერას
 თქეში და წარღვნაც ვერ ჩააქრობს, ვერა და ვერა!
 ათი მემკვიდრის გამზრდელ მშობლის დარღვეულ მარჯვენს
 ვინ შეეტოქოს, უძლეველსაც ის ყოველს დასძლევს.
 დღეს სხვა ფასი აქვს, ვიდრე იგი ჰქონია სხვა დროს,
 ათი მემკვიდრის საარსებოდ მოწვეულ საზრდოს.
 შეხედეთ ათთა იმედიან და ნათელ მზერას...
 ათი მემკვიდრით ძალმოცემულს ვინატრიოთ კერას.
 სიმრავლეშია უკვდავება ქართველო, შენი.
 მდინარედ მოდის კოლხ-იბერთა ტანჯული გენი,
 მაგრამ ზღვად მსურხარ... და ზღვა როცა აიშლის ტალღას,
 ლაღად და ლაღად, რა თქმა უნდა, მადლა, სულ მადლა!

აპთანდილ გურგენიძე

ჩემო ხელისგულისხელავ

ძველებურად ისევ იწვი,
 შენებურად ისევ ელავ...
 ჩემო ცავ და ჩემო მიწავ,
 კაცის ხელისგულისხელავ!
 თვალსაჩინო, გულისგულო,
 ჩემო ჭირო, ჩემო ლხენავ,
 შენით უნდა ვიდიდგულო,
 ჩემო ხელისგულისხელავ!
 ჩემო მზევ და ჩემო მთვარევ,
 ჩემო სევდავ, ჩემო ყველავ,
 ლექსი ფიცად მიითვალე,
 მართლაც ხელისგულისხელავ!
 ძველებურად შენთვის ვყეფ და
 ძველებურად შენთვის ვღელავ...

სუთქუნდას გვიანი

მზია მემერიშვილი

გვიანი

ზღაპარი

იყო და არა იყო რა, იყო ერთი შურიანი კაცი, სახელად შურია, იგი დღე და ღამ ერთადერთი ვაჟის დაქორწინებას ნატრობდა, მაგრამ შურიანი მამის შვილს, და თავადაც შურიანს, ცოლად არავინ მიჰყვებოდა. მეზობლად თვალტანადი, ჭკვიანი და ალალ-მართალი ჭაბუკი, ბექა ცხოვრობდა. გასათხოვარ გოგოებს მასზე ამოსდიოდნენ მზე და მთვარე, რის გამოც შურიამ აითვალწუნა და მისი სოფლიდან მოშორებაც კი განიზრახა.

- შვილო, წუხელ ისეთი სიზმარი ვნახე, უთქმელობა არ იქნება, არადა თქმაც ძალიან მიჭირს, - უთხრა ერთხელ მან ბექას.

- ასეთი რა გეხიზმრა, ძია შურია? - დაინტერესდა ვაჟი.

- რა და... - ამოიოხრა შურიამ, - გულთმისანმა მითხრა, თუ ბექას არ უნდა, საქმე ცუდად წაუვიდეს, მანამ არ იქორწინოს, სანამ ეზოში ბროლის ხეს არ გაახარებსო.

- ბროლის ხეს?

- ჰო, ბროლის ხეს. ასე იმიტომ ჰქვია, რომ, თურმე, სასწაულებრივად მოელვარე ბროლის ყვავილები აქვს. - თვალთმაქცმა შურიამ კიდევ ამოიოხრა და ათრთოლებული ხმით განაგრო: - მის საძებრად ფეხით უნდა გაუდგე გზას და სანამ არ იპოვი, არ უნდა დაბრუნდე.

დაუჯერა ბექამ, მაგრამ კარგა ხანი გავიდა და ვერც ბროლის ხე იპოვა, ვერც მისი მზილველი. ერთხელ, არაქათგამოცლილი ზღვის პირას რომ ითქვამდა სულს და ზღვიდან მონაბერ ნიავექარს აღმურმოდებულ სახეს უშვერდა, ნიავექარი ალაპარაკდა:

- შურიას სიზმარმა მეც დამიკარგა მოსვენება და ბროლის ხის ძებნაში ცხრა მთა და ცხრა ზღვა გადავიქროლე. ბოლოს იმ ადგილს მივაღიქე, სადაც ქვეყნიერების დასალიერი ჰგონიათ. იქ ისეთი სქელი, კუპრით შავი ნისლია, თვალთან მიტანილ თითს ვერ დაინახავ. არაფერს შევუშინდი, ნისლში შევიჭერი, ვიქროლე, ვიქროლე და ტყეში ჩაფლულ კუნძულზე ამოვყავი თავი. სწორედ იქ მივაგენი ბროლის ხეს. გამომყევი, მე დაგეზმარები.

გახარებულ ბექას დაღლილობა სულ დაავიწყდა და ნიავექარს გაჰყვა. იცურა, იცურა და ნისლში შეცურდა.

- მიდი, ბექა, მიდი! - ამხნევებდა ნიავექარი.

უკან რომ მოიტოვეს ნისლი, ერთი ხელის გაწვდევ

ნახე ზურმუხტისფერი კუნძული გამოჩნდა. ხმელეთზე გამოსული ბექა სახტად დარჩა - აქ ყვავები და კაჭკაჭები ტკბილად გალობდნენ, მგლები, დათვები და ირმები კი ერთად ბალახობდნენ. ცხოველებმა ძოვას თავს ანებეს და უცხო არსებას ბავშვივით სათნო, გულუბრყვილო თვალებით დაუწყეს ცქერა.

კუნძულის სიღრმეში რაღაც ელვარებდა. ბექამ და ნიავექარმა იქით გასწიეს. ტყე გაიარეს და მინდორზე გავიდნენ. ხასხასა ბალახით დაფარული მინდორის შუაგულში მზის მოელვარე ყვავილებით გადაპნტილი უზარმაზარი ხე იდგა.

- აი, ეს არის ბროლის ხე, - უთხრა ნიავექარმა ბექას.

დიდი ბროლის ხის ძირში პაწია ბროლის ხეც ამოსულიყო. ბიჭმა ფრთხილად მოთხარა ნერგი, ნიავექარს მადლობა გადაუხადა, დაემშვიდობა და შინისაკენ გამოსწია.

ბექას დაბრუნება მთელ სოფელს გაუხარდა, შურიას კი უფრო მეტი ბაღბაღი მოაწვა გულზე.

ნერგი უცებ გაიზარდა, გალალდა და ერთ მშვენიერ დღეს უამრავი კოკორიც გამოიტანა. ბოღმისაგან გულგასიებული შურია ხესთან მიიპარა და ის იყო, ცული უნდა დაერტყა მისთვის, რომ კოკრებმა იფეთქა და ბროლის ყვავილთა ელვარებამ ისე აუწვა შურიანი თვალები, თითქოს ზედ ნაკვერჩხალი მიაფარესო.

მას შემდეგ შურიამ და მისთანებმა მოსვენება დაკარგეს - ყვავილები დღისით მზის შუქზე ელვარებდა, ღამით - მთვარეზე და როგორც კი ბოროტ ზრახვას გაივლებდნენ გულში, თვალეები საშინლად ეწვოდნენ. ამის გამო სოფლიდან გადახვეწაც დააპირეს, მაგრამ ბოლოს ხასიათის გამოცვლა ამჯობინეს, თავს მოერივნენ და შური და გაუტანლობა უკუაგდეს.

სადაც სიკეთეა, იქ საამურია ცხოვრობა. ჰოდა, ბექას სოფელში დღესაც საამურად ცხოვრობენ.

გამოცანები

ცოცხალ ჯაგრისს,
ტანეკალას,
მგელიც ვეღარ გაეკარა.

მივდივარ და -
წინ მიმიძღვის,
მოვიხედავ -
უკან ძირბის.

მინდორში ცხოვრობს, ვიცი,
მევიოლინე ბიჭი.
ტანზე აცვია ფრაკი და ...
კი არ წავიდა, გაფრინდა.

ჩაუბრებოდა თუ არა?

აირია მონასტერი

ძველად მონასტერში ცხოვრების მკაცრი წესები იყო დამკვიდრებული. ბერებმა იცოდნენ, უპირველესი წესი გულისხმობდა უმცროსის სიტყვაშეუბრუნებელ მორჩილებას უფროსისადმი. თუ ხსენებული წესი დაირღვეოდა, მონასტრის ცხოვრებაც აირეოდა. ასე რომ, აირია მონასტერი ნიშნავს ერთხელვე შემოდებული წესრიგის დარღვევას და უგულებელყოფას.

ამილახვრიანში გადასწვდება

ერთ გლეხს სოფელ მოხისში ოსართი თევზის ჭერა განუზრახავს. წყალში მარგილები ჩაუყრია, ზედ ხე დაუდვია და მარგილების თავზე მიუმაგრებია, მერე მარგილებისთვის ფიჩხი, ძეძვი, ღორღი და მიწა მიუყრია, ისე რომ შიგ წყალი არ გადასულიყო და განგებ დატოვებული ვიწრო სადინელით ედინა. მარგილების თავებზე გადებული ხე ცოტა გრძელი გამოსულა და ამილახვრიანთ მამულში გადასცდენილა. მამულის პატრონს ეს რომ გაუგია, მისულა, რაც თევზი მოჰყოლია ოსართს ქვევით მიმაგრებულ ბადეში, სულ წაურთმევია გლეხისთვის და ოსართზე გადებული ხეც წაუღებინებია, შემად გამოდგებაო. მას შემდეგ, როცა ვინმე აუწონდაუწონავად, წინდაუხედავად აკეთებს რამეს - ისე, რომ ზარალი, წაგება თუ მარცხი გარდაუვალია, იტყვიან: ამილახვრიანში გადასწვდებაო.

ასე, ჩემო მანასეო, ხან ისე და ხან ასეო

მეფე თეიმურაზ მეორეს ერთი ორჭოფული მოლაპარაკე, ენამახვილი ბერი ჰყოლია დაახლოებული, სახელად მანასე. ამ მანასე ბერთან საუბრისას, თეიმურაზ მეფე, თავადაც ხუმარა და მოლექსე, თურმე ხშირად მიუღექსავდა ხოლმე მას: ასე, ჩემო მანასეო, ხან ისე და ხან ასეო!

არსებობს ამ გამოთქმის მეორე ვერსიაც. მეფე გიორგი XIII-ს მოურავად ჰყოლია ვინმე მანასე, ხუმრობის დიდი მოყვარული. ერთხელაც მანასე სადილზე შესწრებია მეფესა და მის სახლობას. მეფეს უკითხავს: რაო მანასე, ახალს რას იტყვიო? მანასეს რაღაც მოუხსენებია, მეფეს მისი ნათქვამი არ მოსწონებია, მაშინ მოურავს სიტყვა გადაუსხვაფერებია, მეფეს გასცინებია და უბრძანებია: „ასე ჩემო მანასეო, ხან ისე და ხან ასეო!“

გამოთქმა იხმარება, როცა უნდათ ხაზი გაუსვან მთქმელის მიერ უკვე უარყოფილს.

ამანასეო ხევიში ხომ არა ხარ?!

თბილისის სამხრეთით, ოქროყანიდან ჩამოდის ხევი, რომელიც შემდეგში დავითაშვილის ქუჩას დაჰყვება. ამ ხევს ადრე ავანანთ ხევს ეძახდნენ. ხევის სათავეში მოსახლეობა ერთიმეორეს დაშორებული იყო და ამიტომ, აქაურები ერთმანეთს ყვირილით აგონებდნენ. დღეს, როცა უნდათ ხმამაღლა მოლაპარაკეს აგრძნობინონ, ყვირილი საჭირო არ არისო, ეუბნებიან: ავანანთ ხევში ხომ არა ხარო.

ათადან-ბაბადან

ათ - თურქულად მამას ნიშნავს, ბაბა - პაპას, ე.ი. როცა ვამბობთ, ათადან-ბაბადანო, ვგულისხმობთ უხსოვარი დროიდან, მამა-პაპითვეო.

სიტყვის კონა

ბელლარი: - ღარის ხიდი. ხევზე, ხრამზე გადებული ღარი, რომელშიც წყალი (რუ, არხი) მიედინება.

ოლოქლერი: - თავდასხმული მწვანე ყანა (პურის, ქერის, ფეტვის). ეს სიტყვა შექმნილია ორი სიტყვის (ოლოში და ღერი) შეერთებით. ოლოში, საბას განმარტებით, ნიშნავს დაუმწიფებელ, სიმაგრენაკლებ მარცვლეულსა და ხილეულს. ოლოშიღერიმ თავდაპირველი სახე იყო ოლოშღერი, შემდეგ დ-ს გავლენით შექცა ჟ-დ, და მივიღეთ ოლოქლერი.

ქინქლი: სანათი, იგივე კვარი - უმთავრესად ფიჭვისა, ვინაიდან ყველა ხეზე უფრო კარგად ცეცხლი ფიჭვს ეკიდება. კაცი რომ წითურია, იტყვიან - ქინქლივითააო.

ტრიზა - ატალახებულ ქუჩაში მანქანა რომ გაიქროლებს და ტალახს შემოგაშხეფებს, იმ ტალახსა ჰქვია. „სიტყვა გამიტრიზავო“ - ესე იგი ჩემი სიტყვა არაფრად მიიჩნია, მიწაზე დაუშვა, ტალახში ამოვარაო.

ტაპარან - ფეხთ აკრული ტალახი. სახლის წინ, ფეხის საწმენდელზე რომ იფხეკენ, ის ტალახია.

გენიოსების უცნაურობანი

ინგლისელი ფიზიკოსის ფარადეის ასეთი უცნაური ამბავი შეემთხვა: ორი თვის მანძილზე ის თავაუღებელივ მუშაობდა ერთ-ერთი ამოცანის გადაწყვეტაზე. ბოლოს გადაწყვიტა და პასუხი ფურნალში გაგზავნა. რედაქციამ აცნობა, რომ რამდენიმე წლის წინ ფარადეიმ გადაწყვიტა ეს ამოცანა და, რომ ის უკვე დიდი ხანია დაბეჭდილია.

- სწორია! - წამოიძახა ფარადეიმ. - საოცარია, რომ თვითონ არ გამახსენდა.

„გულივერის მოგზაურობის“ ავტორი, ინგლისელი მწერალი ჯონათან სვიფტი სახლიდან გასასვლელად ემზადებოდა და მსახურს თხოვა, მოეტანა მისთვის ფეხსაცმელები. მსახურმა ტალახიანი ფეხსაცმელები მიუტანა.

- რატომ არ გაწმინდე? - ჰკითხა სვიფტმა.

- ბატონო ჩემო, - თავაზიანად მიუგო მსახურმა, - მე მგონია, რომ არაფერი საჭირო არაა მათი გაწმინდა, რადგან ეზოში სულ ერთია, ისევ დაგესვრებათ.

სვიფტი წავიდა და მალე დაბრუნდა. მსახურმა სამზარეულოს კარადის გასაღები თხოვა.

- რად გინდა? - ჰკითხა სვიფტმა.

- იქ პურია, მშია და მინდოდა მეჭამა.

- ღირს კი? - ჰკითხა მან. - სულ ერთია მოგშივდება.

ერთხელ რაფაელმა სასტუმროში დიდხანს დაჰყო. მეპატრონეს უთხრა, რომ ვალს წასვლის დღეს გაუსწორებდა. ეს დღეც დადგა.

- აბა, სადაა ფული? - ჰკითხა მეპატრონემ. - მაგიდაზეა და აიღეთ, - მიუგო რაფაელმა და მიუთითა ოქროსა და ვერცხლის უხალთუნებზე, რომლებიც გროვად ეყარა მაგიდაზე. ხარბმა მე-

პატრონემ ხელი გაიწოდა, მაგრამ ფულები მაგიდაზევე დარჩა. ისინი დახატული იყო.

ვიღაც უცხოელი, რომელიც იმ დროს სასტუმროში იმყოფებოდა, აღტაცებაში მოიყვანა მხატვრის ისტატობამ. მან ეს მაგიდა შეიძინა და გადაიხადა თანხა, რომელიც რამდენჯერმე ადემატეობდა რაფაელის დანახარჯს.

გენიალური ფიზიკოსი ნიუტონი მეტისმეტად გულმაკვიფი იყო. ალბათ ყველამ იცით საათისა და კვერცხის ამბავი. ნიუტონმა საათი ქვაბში ჩააგდო და გულმოდგინედ დასცქეროდა კვერცხს, რათა შეემოწმებინა რამდენი წუთი დასჭირდებოდა მის მოხარშვას. ცხადია, ამ დროს მეცნიერის გონება სულ სხვა აზრით იყო დაკავებული.

ნიუტონზე კიდევ ასეთ ამბავს ჰყვებიან. მას ჰყავდა კატა, რომელიც ძალიან უყვარდა. ნიუტონმა ოთახის კარებში გააკეთა ნახვრეტი, რომ კატა თავისუფლად შემოსულიყო და გასულიყო, როცა კი მოესურვებოდა. კატამ სამი კნუტი შობა. ნიუტონმა კიდევ სამი პატარა ნახვრეტი გაუკეთა კარს, თითოეული კნუტისათვის ცალ-ცალკე. გოცნებულმა შინაურებმა ჰკითხეს:

- ეგ სამი საძროში რიდასთვის გინდაო?

- აბა, როგორ? - სამი კნუტი გაჩნდა, მაშასადამე, სამი ხვრელია საჭირო.

როცა უთხრეს, რომ ეს არაფერი საჭირო არ იყო, რადგან სამივე კნუტს თავისუფლად შეეძლო იმავე ხვრელში გამძვრადიყო, რომელიც მათი დედისთვის იყო გამოჭრილი, ნიუტონმა წამოიყვირა:

- რასაკვირველია! ადრე როგორ ვერ მოვიფიქრე?

ცნობილმა კომპოზიტორმა, ვე-

ბერმა როგორც კი დაამთავრა „მსროლელის“ პარტიტურა, იგი ბეთჰოვენს გაუგზავნა და სთხოვა გამოეთქვა აზრი მის შესახებ.

გავიდა რამდენიმე დღე და ვებერს დაუბრუნდა მისი პარტიტურა პატარა ბარათთან ერთად, რომელშიც ბეთჰოვენი ურჩევდა კომპოზიტორს, ოპერისთვის ამის მეტად აღარ მოეკიდა ხელი. პასუხმა გული დასწვივტა ვებერს, - ის ქებას ელოდა.

რამდენიმე ხნის შემდეგ კომპოზიტორები ქუჩაში შეხვდნენ ერთმანეთს.

- ოჰ, მაესტრო, - უთხრა გულდაწვევტილმა ვებერმა, - ნუთუ პარტიტურა ისეთი სუსტია, რომ თქვენ მირჩევთ აღარასოდეს არ მოვკიდო ხელი ოპერას?

- პირიქით.

-არ მესმის. ბეთჰოვენმა დასძინა: - მუსიკა იმდენად მშვენიერია, რომ არა მგონია, როდესმე შესძლოთ ამანე უკეთესი რაიმეს დაწერა.

სოკრატეს ერთმა მისმა მოწაფემ ჰკითხა:

- ამიხსენით, რატომ არასოდეს არ მინახიხართ მოწყენილი? თქვენ ყოველთვის კარგ ხასიათზე ხართ.

სოკრატემ უპასუხა: - ეს იმიტომ, რომ მე არ მაჩნია არაფერი ისეთი, რისი დაკარგვაც ჩემში წუხილს გამოიწვევდა.

ერთხელ სოკრატეს ერთი მდიდარი დაემგზავრა. ისინი დაბურულ ტყეში შევიდნენ. გზად შემოხვდათ კაცი, რომელმაც აცნობა, ამ მიდამოებში მძარცველები დათარეშობენო.

- ო, ღმერთმა ნუ ქნას, რომ მიცნონ! - წამოიძახა მდიდარმა.

- ო, ღმერთმა ნუ ქნას, რომ ვერ მიცნონ. - თქვა სოკრატემ.

სიცილის გაკეთილი

- თუ დირექტორმა არ გადაიფიქრა და თავისი სიტყვა უკან არ წაიღო, მე სკოლას ვტოვებ.

- მაინც რა გითხრა დირექტორმა?

- სკოლა დატოვეო!
* * *

პოლიციელმა ქუჩაში ატეხილი აყალბაყალისთვის ახალგაზრდა კაცი დააკავა და გვარი და სახელი ჰკითხა:

- ჯონ სმითი, - მიუგო დაკავებულმა.

- თქვენი ნამდვილი გვარი და სახელი გვითხარით! - მკაცრად მოსთხოვა პოლიციელმა.

- რას იზამ, კეთილი, - მიუგო დაკავებულმა, - ჩაწერეთ, რომ უილიამ შექსპირი ვარ.

- აი, ასე, თორემ რალაცას მიედ-მოედებით, ჯონ სმითი ვარო, მე ვერ მომატყუებთ!
* * *

პატარა მარიამმა გაკვეთილზე ხელი ასწია.

- რა გინდა, მარი? - ჰკითხა მასწავლებელმა.

- ისტორიის სახელმძღვანელოში ქრისტეფორე კოლუმბის სახელისა და გვარის გვერდით რატომ წერია 1451-1506?

ლუსიმ ხელი ასწია.

- შენ იცი, ლუსი? - დაინტერესდა მასწავლებელი.

- დიახ, მასწავლებელო. ეს ქრისტეფორე კოლუმბის ტელეფონის ნომერია.
* * *

ორი ქალაქელი კაცი სოფელში ჩავიდა. ბაღს ჩაუარეს და შეამჩნიეს, რომ ერთის გარდა,

ყველა ხე ვაშლით იყო დახუნძლული. გაუკვირდათ, ნეტავ, ამ ხეს რატომ არ ასხია ნაყოფიო? იქვე მოთამაშე პატარა ბიჭს დაუძახეს და ჰკითხეს:

- ფულს მოგცემთ, ოღონდ გვითხარი, ამ ხეს რატომ არ ასხია ვაშლი?

- ეს მუხის ხეა და ვაშლს როგორ მოისხამდა? - გაიკვირვა ბავშვმა.

* * *

- დღეს მასწავლებელმა მთხოვა, მეპოვნა საერთო უმცირესი ჯერადი. - გამოაცხადა სკოლიდან დაბრუნებულმა მამამ.

- ყოვლად შეუძლებელია! - გაუკვირდა მამას - ნუთუ აქამდე არ უპოვიათ? მაგას ჯერ კიდევ ჩემი სკოლაში სწავლის დროს ეძებდნენ.
* * *

გამოსაშვებ საღამოზე კურსდამთავრებულმა ყმაწვილმა გერმა-

ნული ენის მასწავლებელს მადლობა გადაუხადა და დასძინა:

- თუ რამეში გამოგადგებით, გთხოვთ, მიმსახუროთ.

- ჩემი ერთადერთი თხოვნაა, - უთხრა მასწავლებელმა, - ნურსად იტყვი, რომ გერმანულ ენას მე გასწავლიდით.
* * *

აღშფოთებულმა მამამ მაღაზიაში დარეკა:

- ჩემი შვილი ორი კილო ქლიავის საყიდლად გამოგზავნე თქვენს მაღაზიაში, შინ კი ერთი კილო მოიტანა, ეტყობა, სასწორი გაქვთ გაფუჭებული!

- ჩვენი სასწორი წესრიგშია, გირჩევთ თქვენი შვილი აწონოთ.
* * *

ერთ ზარმაცს ჰკითხეს:

- დამჯდარი რატომ აპობ შეს?

- მამ რა ვქნა, დაწოლილმა ვერ მოვახერხე.
* * *

- დედა, იცი, მასწავლებელმა შემაქო დღეს, - უთხრა ჩარლიმ დედას.

- რა გითხრა?

- ჩემთვის არაფერი უთქვამს, სხვას უთხრა: შენ კლასში ყველაზე ცუდი ბიჭი ხარ, ჩარლიც კი გჯობნისო.
* * *

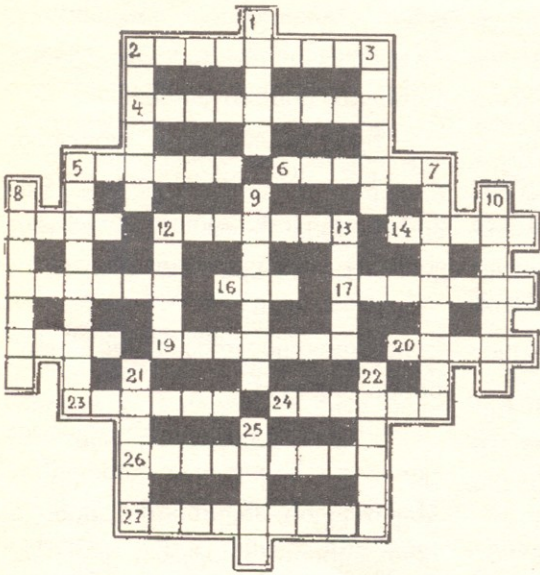
მასწავლებელი: რამდენი საათია დღე-ღამეში?

მოსწავლე: ოცდაორი.

მასწავლებელი: ოცდაორი? ეს როგორ?

მოსწავლე: თქვენ ხომ თქვით ამას წინათ, ახლა დღე ორი საათით მოკლეაო.

იჭილო - მიჭილო

შეუღლად: 1. საგრილობელი; 2. ხილი; 3. მდინარე რუსეთში; 5. პოლონელი ასტრონომი; 7. სახელმწიფო აზიაში; 8. მხედრის დასაჯდომი მოწყობილობა; 9. უმაღლესი ხელისუფლების დადგენილება; 10. ქართული ეპოსის გმირი; 12. წელიწადის თვე; 13. ხილი; 21. ქალაქი პოლონეთში; 22. ღვინის დასაყენებელი და შესანახი ადგილი; 25. ომის ღმერთი ძველ რომაულ მითოლოგიაში;

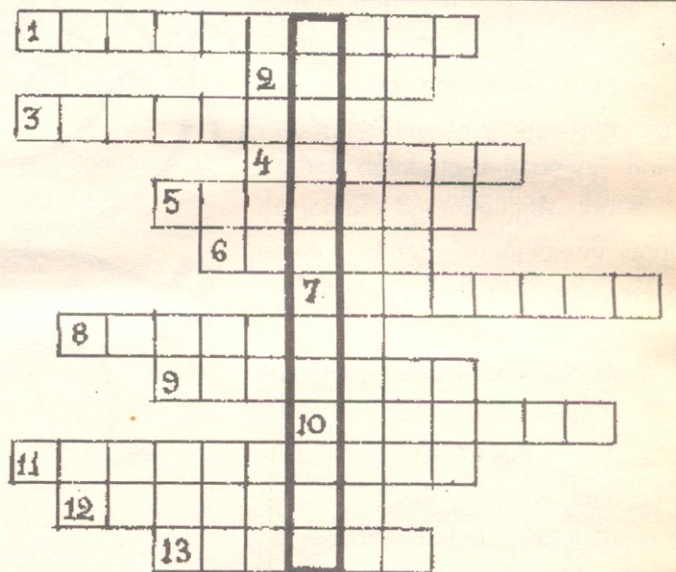
თარაზულად: 2. ავტორი სიტყვებისა: „ჩემი მსაჯული ჩემი ტვინი და ის პატარა ღმერთია, რომელსაც სინდისს ეძახიან“. 4. გენიალური ქართველი პოეტი; 5. ტბა საქართველოში; 6. თევზის საჭერი მოწყობილობა; 11. შავი ზღვისპირა ქალაქი; 14. სამოთხის ბაღი; 15. დასასვენებელი ადგილი ქალაქში; 16. ტბა ჩრდილო ამერიკაში; 17. ციხესიმაგრე არაგვის ხეობაში; 18. შეიარაღებულ ძალთა ერთობლიობა; 19. ელემენტები, რომელთაც აქვთ სხვადასხვა ატომური წონა, მაგრამ ერთნაირი ქიმიური თვისებები; 20. ვაზი, რომელიც ძლიერი ჭექა-ქუხილის დროს წარმოიშობა; 23. მაგლობელი ფრინველი; 24. ცეცხლი; 25. სამშობლოსთან განშორებით გამოწვეული სევდა; 27. ლექსი, რომლის სტრიქონთა თავიკიდური ასოები შეადგენენ სიტყვას ან წინადადებას.

თავსატყუნი

კალათი მაქვს,
იმ კალათში
მილაგია ხუთი ვაშლი.
კბილებ აკაწკაწებული
მელოდება ხუთი ბავშვი.
წამიც აღარ მიფიქრია,
თითოს თითო ვაშლი მივეც.
მაგრამ, აი, საოცრება:
ერთი დარჩა კალათშივე!
იქნებ ახსნათ რომელიმემ:
როგორ მოხდა ყოველივე?

ტყუებმა თაკომ და მაკომ დაბადების დღეზე მეტწილად ერთნაირი საჩუქრები მიიღეს, თუმცა მათ შორის განსხვავებულებიც იყო. იპოვეთ, რომელი საჩუქრები გვხვდება ამ ნახატზე მხოლოდ ერთხელ, რომელი - ორჯერ და ორზე მეტჯერ.

შესაბამის უჯრებში ჩაწერეთ ჩვენი ერის სასიქადელო შეილების დაბადების ადგილი. სწორი პასუხების შემთხვევაში შეადგამოყოფილ სვეტში გენიალური ქართველი პოეტის სახელსა და გვარს წაიკითხავთ.

1. ივანე მაჩაბელი
2. ვასილ ბარნოვი
3. დავით კლდიაშვილი
4. სულხან-საბა ორბელიანი
5. ილია ჭავჭავაძე
6. ლეო ქიაჩელი
7. აკაკი წერეთელი
8. ეგნატე ნინოშვილი
9. მიხეილ ჯავახიშვილი
10. იაკობ გოგებაშვილი
11. გიორგი ლეონიძე
12. ვაჟა-ფშაველა
13. ვალაკტიონ ტაბიძე

„ნაჯადულის“ მე-4 ნომერში გამოცხადებულ ნორჩ ჰერალდიკოსთა კონკურსზე წარმოდგენილ ნამუშევართა შორის საუკეთესოდ თბილისის სკოლა „სარკმელის“ მე-შვიდეკლასელი მოსწავლის ირაკლი გაბაიძის მიერ შედგენილი გერბი იქნა ცნობილი. კონკურსის პირობების თანახმად გამარჯვებული დაჯილდოვდება სამახსოვრო პრიზით და ჩვენი ჟურნალის წლიური ხელმოწერით.

წარმოგიდგინთ ირაკლი გაბაიძის მიერ შექმნილ გერბს და თვისებებს, რომლებითაც ირაკლის აზრით უნდა ხასიათდებოდეს ამ გერბის ჰატრონი. (შეგახსენებთ, რომ კონკურსის მონაწილეებს უნდა აეწერათ, რა თვისებებით უნდა გამოირჩეოდეს ადამიანი, რომლის გერბზეც ლაჟვარდოვან ფარზე გამოსახულია გემი, ჯვარი, ცხენი და ია).

ვულოცავთ ირაკლის გამარჯვებას და ვინვეთ ყველა ჩვენს მომდევნო კონკურსში მონაწილეობისთვის.

ამ გერბის ჰატრონი იქნებოდა მამაცი რაინდი, რომელიც სულ გვერდით ედგა თავის მეფეს. მას არაერთ ბრძოლაში მიუღია მონაწილეობა და ბევრ წარმატებასაც მიაღწია, მეფე მას გმირობისთვის აჯილდოვებდა. იგი ამ ქონებით ყველანაირად ეხმარებოდა ეკლესიებს. მისი თაოსნობით არაერთი ეკლესია აშენდა.

მას მოღვაწეობა მოუხდა იმ დროს, როდესაც ყველა მამაცი ადამიანი მიემართებოდა ახალ-ახალი მიწების აღმოსაჩენად. არც იგი ჩამორჩენია მათ. ამ რაინდმა არაერთი უნძული აღმოაჩინა, ყოველ აღმოჩენილ უნძულზე იგი ავრცელებდა ქრისტიანობას, არა ძალით, არამედ მშვიდობიანად. იგი ფაქიზი ადამიანი იყო. ყველანაირ სილამაზეს ამჩნევდა და აფასებდა. ერთხელ რაინდი და მისი მეზღვაურები ერთ უნელზე გადმოსხდნენ. მისი ქვეშევრდომები გაოცებულები მიაჩერდნენ მალაღ, ბუმბურაზ ხეებს, მან კი მათ ძირში დაინახა ჰატარა ყვავილი, რომელიც მის კონტინენტზე არ მოიპოვებოდა. იგი ძალზე ნაზი, ლამაზი და სურნელოვანი იყო. რაინდმა ამ ყვავილის მრავალი ბოლქვი მოაგროვა და ევროპაში ჩამოიტანა, მას შემდეგ ეს ყვავილი მთელ ევროპაში გავრცელდა და მას ია ჰქვია.

თბილისის ანზორ ჩაფიძის სახელობის
147-ე საშუალო სკოლა, I კლასი,
ხელმძღვანელი
ნუნუ ღაპითიშვილი

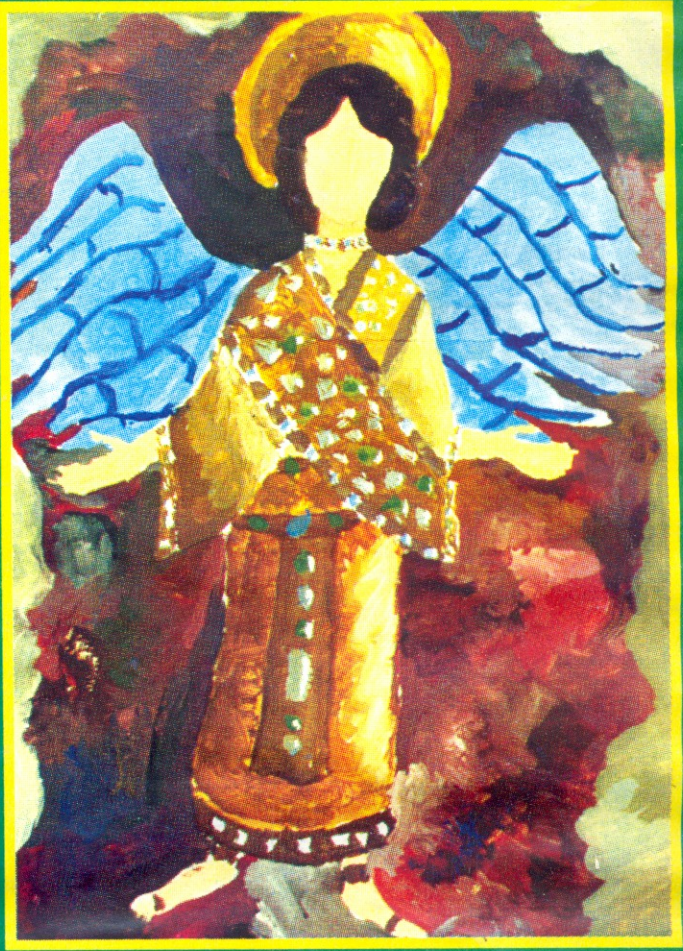
თბილისის ანზორ ჩაფიძის სახელობის
147-ე საშუალო სკოლა, III კლასი,
ხელმძღვანელი
მარინა ბეჟაშვილი

„ხეაღულის“ კურსი

საქართველო
ბიბლიოთეკა

სოფო აბულაშვილი

გიორგი ელიაშვილი, თბილისის 53-ე
საშუალო სკოლა, 1 კლასი

